

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050, — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENEK

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ček, račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Kam z otrokom?

Borba za eksistenco je vedno težja, življenje vedno bolj komplicirano; zato je potreba po čimboljši izobrazbi vedno nujnejša. Večina staršev to uvideva in se potrudi, da svoji deci to izobrazbo nudi. Ko otrok dovrši 4. razred osnovne šole, so starši postavljeni pred važno odločitev: meščanska šola ali srednja šola? Odločitev je tem težja, ker šolska organizacija pri nas še ni dovršena. Tako n. pr. meščanska šola še vedno nima svojega zakona. Vemo, da staršem ustrežemo, če jim pred to veliko odločitvijo damo nekaj pojasnil z ozirom na sedanji položaj šolstva.

Srednja šola je po svojem bistvu priprava na univerzo, oziroma tehniko. Zato je bistveno teoretskega značaja: vežbati mora teoretske zmožnosti v učencu in seveda presejati tako, da ne propusti nobenega učenca, ki nima potrebne teoretske nadarjenosti. Srednja šola je dolžna postopati tako, ker bi sicer znižala nivo univerze, kar bi bilo v škodo vsemu narodu. Meščanska šola pa je bistveno praktična, osobito po notranji reformi, ki se je izvršila v njej zadnja leta in se še vrši. Praktično delo postaja v njej vedno bolj središče, teorija se upošteva le, v kolikor oploja praktično delo. Meščanska šola usposablja mladino za praktično življenje in ji obenem zbuja zmisel in ljubezen do nje.

Kam torej z otrokom? Odločitev je odvisna od otrokovih zmožnosti in — žal — še vedno od gmojnega položaja staršev. Drugo je razmeroma lahko presoditi, a ne tako prvo. Le če si popolnoma uverjen, da je tvoj otrok zelo nadarjen in za teoretsko delo zmožen in — to je važno! — da ima tudi dovolj resnosti in dovolj vrde volje in zdravja za dolgotrajni študij, ga daj v srednje šole. Le tedaj bo lahko popolnoma izkoristil veliko možnosti, ki mu jih nudi srednja šola; prišel bo ravnim potom do cilja in se čutil srečnega v svojem bodočem poklicu. Če pa vseh teh predpogojev ni, bo prej ali slej vržen iz tira. Tak mladostnik pomnoži navadno vrsto delomrznih in večnih nezadovoljstev. Saj vsi poznate tip »propadlega študenta«. Tak revež ni v veselje niti sebi, niti staršem, niti svoji okolici. Niso redki slučajji, da je dijak — čeravno s težavo — dovršil univerzo in prišel do svojega poklica, pa se ne uti srečnega v njem; ne odgovarja pač njegovemu značaju in njegovim zmožnostim; morda bi se v kakem fizičnem poklicu čutil mnogo srečnejša.

Za otroka poprečne ali praktične nadarjenosti je zato primernejša meščanska šola. Tu je snov in metoda prirejena poprečnemu učenju. Tu zagradi pouk — ker je praktičen — tudi manj nadarjenega otroka. Ker se vežba v praktičnem delu, se čuti nato v praktičnem poklicu srečnega; zna si pa tudi pomagati v njem, ker mu je meščanska šola dala vso potrebno teoretsko osnovno in mu odprla razgled. K temu je treba upoštevati, da praktični poklici danes v splošnem niso slabše plačani nego takozvani »intelektualni poklici«, večkrat celo veliko boljše! Tudi niso danes v dobi dalekosežne demokratizacije nič manj ugledni. Absolutno meščanske šole pa tudi končno ni zaprta pot v intelektualne poklice. Iz meščanske šole lahko vstopi učenec v višje srednje in strokovne šole. Niso namreč redki slučajji, da se učenec v meščanski šoli močno razvije nadarjenost in veselje do učenja. Bilo bi seveda krivično, če bi se takemu učenec onemogočil nadaljnji študij. Zato tudi zakon jemlje te slučaje v obzir. Ta čas je sicer prestop v višje šole še precej otežkočen z izpiti in taksami, a upati je, da bo novi zakon to popravil.

Težka nesreča v Kranju

Kranj, 9. julija.

Marsikateremu čitatelju bo še v spominu tragična smrt Jakoba Grošlja, krovskega mojstra iz Drulovke pri Smartnem, ki je v nedeljo 17. maja zvečer nesrečno končal pod kolesi brzovlaka na gorenski progi tik pred postajo Zabnica.

Po smrti svojega moža Jakoba, ki je šele letos spomladi dobil koncesijo za izvrševanje svoje obrti, je nadaljevala obrt njegova žena Marija Grošelj. Ta je najela dva brata, krovača, doma iz Zelenikov nad Škofjo Loko, in sicer Stefana in Janeza Primožiča. Janez je delal včeraj v Smartnem pri Kranju, dočim je brat Stefan bil včeraj zaposlen s popravo s skalicami krite strehe pri posestniku Intiharju v Rakovici pri Kranju. Ob 9.30 popoldne pa se mu je pri delu nenadoma odpela lestva in Stefan je strmoglavil kakih 7 metrov globoko na kamenito dvorišče, kjer se je po padcu takoj onesvestil. Primožiča so prisotni takoj pobrali in sporočili rešilni postaji v Kranju nesrečo, ki je poslala takoj svoj rešilni avto. Primožiča so prepeljali na rešilno postajo v Kranj, kjer ga je pregledal zdravnik g. dr. Bežič, ki je ugotovil poškodbe na glavi, in sicer nad desnim očešom in na rokah. Najhuje pa je bilo pretrganje možgan, radi česar ga zdravnik tudi ni pustil prepeljati z rešilnim avtomobilom v Ljubljano, ker voznja z avtomobilom nevarno vpliva na pretrganje možgan. Stanje ponesrečenca, ki je po padcu kmalu prišel k zavesti, je danes še zelo dvomljivo. Primožič je bil priden in vesten delavec, star 37 let ter oče 5 otrok.

Nesrečni slučajji bi dali slutiti, da je Grošljova obrtna koncesija v tesni zvezi z nesrečami, ki preganjajo vsakokratnega izvrševalca te obrti.

Zagrebska vremenska napoved. Lahno oblačno in zmerno toplo. Spremenljivo. Prehodne nevihte z dežjem niso izključene.

Dunajska vremenska napoved. Spremenljivo. Oblačno. Lahke padavine niso izključene.

Kdo preži na tujo zemljo

„Dalmatinski gozd“ slovesno posvečen v Genovi v prisotnosti zastopnikov italijanske vlade — Rimski značaj Dalmacije — „Mi, ki smo zmagali v svetovni vojni“

Split, 7. jul. — »Il Litorio Dalmatico«, ki izhaja v Zadru, je objavil sledeče poročilo o oficialni slovesnosti posvetitve »dalmatinskega gozdu« v Genovi:

»V Genovi, na vrhu Peralta, je bil na zelo slovesen način posvečen »dalmatinski gozd«. Slovesnost se je vršila pod pokroviteljstvom genovske občine na iniciativo dalmatinskih in reških legionarjev (sekcija za dalmatinske akcije). V posvečenem dalmatinskem gozdu je dobilo 21 dreves imena neosvojenih otokov in mest. Te slovesnosti so se udeležili zastopniki vseh oblasti v Genovi, odposlanci združenj, legionarji, fašisti in bivši borec. Odpeli so kraljevsko himno in fašisti, himno »Giovinezza«. Nato je dalmatinski legionar razvil modro dalmatinsko zastavo. Pesnik Mario Maria Martini, reški legionar, je dal drevesom imena mest in otokov: Omiš, Rab, Budva, Kotor, Korčula, Hvar, Vis, Nin, Pag, Perast, Prčanj, Dubrovnik, Solin, Skradin, Supetar na Braču, Split, Šibenik, Trogir, Ugljan, Krk, Biograd na Moru. Na vsako ime so legionarji in vsi navzoči enoglasno odgovarjali: Tukaj!

Nato je govoril predsednik genovske občine, senator Broccardi. Misel o posvetitvi dal-

matinskega gozdu, je dejal Broccardi, je potekla od pesnika Mario Maria Martinija. Ta rodoljubna in značilna ideja je ustvarjena in gozd je posvečen na najlepšem kraju našega mesta. Ko je Broccardi opisal patriotizem Genove, je začel govoriti o naših bratih Dalmatincih, ki čakajo in niso izgubili vere niti tedaj, ko so po mirovni pogodbi pripadli drugim, a ne Italiji. Broccardi je dokazoval italijanstvo Dalmacije in rimski značaj dežel, ki so pripadale nekdanji Benetkam. Predsednik občine se je spominjal tudi svete zakletve dalmatinskih Italijanov, ki so na žrtvenikih svojih domov prišli »v imenu Očeta, Sina in sv. Duha«, da ne bodo nikdar Hrvati. Na koncu je Broccardi dejal, da bodo drevesa, ki so jim dali imena dalmatinski in reški legionarji, rasla bujnejše in močnejše, ker omenjeni otoki in mesta razvijajo italijansko trobojnico.

Mario Maria Martini je dejal kot oficialni govornik — da se bo držal fašistične discipline in državljanske lojalnosti. Sicer niti ni potrebno glasno govoriti. Kričati je treba samo slepim in gluhi. Mestni načelnik je naglasil našo jadransko vero, in mi se mu zavoljo tega globoko ginjeni zahvaljujemo. Mi, ki smo zmagali v voj-

ni, pa bili premagani v mirovni pogodbi, korakamo vtrci v fašistično mladostjo, ki navdušuje in pomlaja. Je nekdo, ki z zločinsko trdnostjo išče spoprijem v nadi na novo, ali neumnostjo korist.

Treba je pibiti, da je čudna, fantastična slavnost v Genovi imela oficialen značaj, ker so se udeležili zastopniki vseh oblasti v Genovi, da je bila naperjena proti integriteti kraljevine Jugoslavije z izrazito imperijalistično in protipacifično tendenco. To dejstvo, ki se v Italiji često ponavlja, nikakor ne odgovarja miroljubnim izjavam g. Grandija pri razorožitvenih konferencah in predstavlja točno sliko o nasprotju teorije in prakse. Po drugi strani treba istotako pibiti, da se italijanski listi brez razloga razburjajo, kadar se pri nas vršijo domoljubne slavnosti, ki so popolnoma notranje-državne značaja in brez vsake osti proti sedemu. To pa je umljivo samo s stališča genovske »gozdne slavnosti«, da se sme uganjati imperijalistična propaganda proti sosednim državam in da je dan povod za razburjanje, kadar prebivalstvo teh sosednih držav slovesno poudarja načelo, da je moja stvar moja lastnina, do katere imam samo jaz pravico.

Pred carinsko vojno z Avstrijo

Prihodnjo sredo poteče trgovinska pogodba — Politični vplivi kvartijo avstrijsko gospodarsko politiko

Dunaj, 9. jul. d. Z neusmiljeno brzino se približuje 15. julij, ko poteče podaljšani rok avstro-jugoslovanske trgovinske pogodbe. Isti dan zapadejo tudi trgovinske pogodbe z Romunijo in Češkoslovaško, tako da bo v par dneh avstrijska republika v brezposlednem stanju s svojima slovanskima sosedoma, od katerih Jugoslavija predstavlja najmočnejšega odjemalca za avstrijsko izvozno industrijo. Kljub temu pa avstrijska vlada ne kaže nikakega razpoloženja zato, da bi brezposledno stanje preprečila, niti da bi si osigurala jugoslov. trg.

Zadnje dni krožijo v gospodarskih krogih celo vesti, da vlada neko neprikrito navdušenje za carinsko vojno. Brez dvoma se nahaja Avstrija pod zelo hudim pritiskom onih, ki vidijo rešitev za njo v visokih carinah. Po zgledu nemške države namerava tudi Avstrija zaščititi svoje poljedelstvo in se s pomočjo visokih carin osamosvojiti od svetovnega trga. Prvi koraki v tem pogledu so bili že storjeni, ko so cene moki in kruha narasle, čeprav se je ob istem času pojavilo zopet naraščanje brezposelnosti. To pomeni, da hoče Avstrija v najboljšem slučaju ovirati izvoz jugoslovanskih kmetijskih pridelkov v Avstrijo, čeravno že ne direktno izvajati carinsko vojno. V tem slučaju, katerega pa ne moremo predvideti, bi tudi jugoslovanski trg moral odkloniti avstrijsko blago. Naravno je, da Jugoslavija stavi gotove zahteve, ki so tembolj razumljive, ker jih

je Avstrija že itak izpolnila napram Madjarski. Med temi pogoji se lahko navedejo, v kolikor se je moglo doznati v dunajskih informiranih krogih, zvišanje jugoslovanskih carin za natančno določene industrijske pridelke iz železa in jekla. Nadalje bi Jugoslavija rada dobila neke vrste odprto ugodnostno carinsko tarifo za svoje žito v obliki kontingentov, kakor je to dobila Madjarska. Istotako se je pojavila zahteva po ugodnostnih carinah za jugoslovansko živino, prašiče in mesenino. Tudi to se nahaja v madjarski pogodbi. Zdi se, da se tem zahtevam upirajo gotovi avstrijski politični krogi, in sicer vsled zunanega pritiska, ki izhaja iz znanih virov. Italija, Avstrija in Madjarska so se nedavno med seboj povezale z vrsto zelo ugodnih trgovinskih pogodb, ki imajo namen dati gospodarsko oporo gotovim političnim načrtom. Isti krogi smatrajo, da bi Jugoslavija v tej družbi ne bila dobrodošla in da se mora odbiti z vsemi razpoložljivimi sredstvi, event. tudi s carinsko vojno. Na srečo pa se nahaja v Avstriji pred vsem v krogih industrije mnogo pametnih ljudi, ki bodo skušali preprečiti, da se ne bi Avstrija dala zapeljati v avanturo, ki bi lahko ogrozila njeno gospodarsko blagostanje. Sedaj, ko je »Anschluss« z Nemčijo za enkrat vržen med zastarelo politično šaro, bi bilo pravilno, če bi Avstrija svojo gospodarsko bodočnost začela graditi v tesnem sodelovanju z njenimi sosedi, četudi so to slovanskega porekla.

Strahopetnost fašizma v boju s Cerkvijo

Rim, 9. julija, tg. Kot prvi odgovor na papežovo encikliko je postal danes fašistični režim na vse strankine funkcionarje v provincinah okrožnico, v katerem prepoveduje članom fašistične stranke udeležbo pri Katoliški akciji.

Fašistični listi, ki so že včeraj govorili o možnosti ukinitve konkordata, trdijo danes, da je ta trditev vzeta iz zraka. Ta sprememba v pisanju fašističnega tiska kaže, da noče vlada prevzeti iniciative v razvoju spora med Vatikanom in Italijo v stvareh, ki so odločilne važnosti za nadaljnji razvoj dogodkov. Italijanska vlada hoče postopati tako, da naj Vatikan nosi vso odgovornost za morebitno poslabšanje položaja, kar se ji pa ne bo posrečilo, ker ves svet danes ve, da sv. Stolica brani le osnovne pravice. Pričakovati je, da se papež ne bo zadržal pasivno napram takemu strahopetnemu postopanju italijanske vlade.

Italija poizkuša tudi z Egiptom

Angleži razburjeni radi obiska Fatah paše v Rimu

Rim, 9. julija. A. A. Zunanji minister Grandi je sprejel v posebnih avdijenci egiptskega ministra za zunanje zadeve Abdel-Fatah pašo. Po posetu in razgovoru z egiptskim ministrom je Grandi odšel v egiptsko poslanstvo in vrnil obisk.

Egiptski minister za zunanje zadeve je sprejel novinarje in jim izjavil, da ga je pri srčen sprejem v Rimu globoko presunil. Vesel je, da se nahaja v prestolnici Italije, ki jo vodi Mussolini v lepšo bodočnost in ki je poglobila svoje kulturne in gospodarske stike z Egiptom. Pristavil pa je še tole: »Pri tej priliki izjavljam, da med Italijo in Egiptom nikoli ni bilo spora o zapadni egiptski meji in da to vpraša-

nje nikoli ni motilo italijanskih egiptskih odnošajev.«

Danes bo Grandi priredil v Grandhotelu banket v čast egiptskega ministra za zunanje zadeve. Zvečer ga bo sprejel v posebni avdijenci predsednik vlade.

London, 9. jul. os. V diplomatskih krogih zelo komentirajo obisk egiptskega predsednika vlade Abdel-Fatah paše v Rimu. Konservativni listi očitajo vladi, da je s svojo mlačno politiko dovolila egiptskim nacionalistom, da so zli iskati zaslonbe v Italijo. Govori se, da bodo tozadevno stavljeni vprašanja na zunanje ministra v parlamentu.

Za hmeljarje!

Belgrad, 9. julija. L. Prometni minister je dovolil nabiralcem hmelja 50 % popust po vseh železnih v naši državi pod znanimi pogoji. Ta naredba velja za mesec dni.

Split, 9. julija. Z. Angleška križarka je priredila včeraj večerjo našim predstavnikom vojnih in državnih oblastev.

Drobne iz Romunije

Bukarešt, 9. julija. Z. Anton Habsburški in princesa Ileana se bosta po poroki, ki se vrši tukaj, nastanila takoj po rimsko-katoliškem obredu najprej v Transilvaniji, nato pa v Münchenu, v dvorcu španske infantinje, sestre kraljice Marije, matere.

Bukarešt, 9. julija. Z. Ustavna sekcija apelacijskega sodišča je razpravljala danes o tožbi bivšega guvernerja romunske narodne banke Burileanu, ki je bil v januarju t. l. odatavljen s svojega mesta, a na njegovo mesto postavljen Angelescu. Sodišče je razsodilo, da je kraljev dekret protustaven, a istotako je protustavno tudi imenovanje Angelescu. Razen tega je sodišče razsodilo, da plača država Burileanu dnevno po 5600 lejev za ves čas, odkar ne vrši dolžnosti guvernerja. Isto tako mu mora država plačati stroške v znesku 80.000 lejev. Ta razsodba apelacijskega sodišča je izzvala veliko senzacijo. Vlada bo vložila priziv na kasacijsko sodišče.

Bukarešt, 9. julija. Z. Zbornica je izglasovala nujnost predloga bivšega ministra Mihalakea, podšefa nacionalne kmečke stranke radi izdaje zakona, da se ugotovi, odkod imajo državni uslužbenci svoja posestva in premoženje.

Zveza Irak-Turčija?

Carigrad, 9. jul. tg. Iraki kralj Fejsal je prispel danes v Carigrad. Kakor se čuje, so se v razgovorih med njim in turškimi državniki dotaknili vprašanja, ali se bo Turčija še naprej udeleževala mosulskega petroleja ali ga bo prodala Angliji. Uradni komunikacije o obisku omenja le, da se je vršil razgovor o skupnih zadevah ter o vprašanju ohranitve medsebojnega miru na mejah.

„Politika“ o bolgarski vladi

Belgrad, 9. jul. Z. Belgrajska »Politika« pri naša članek svojega sofijskega dopisnika od 6. julija, ki je član zemljoradničke stranke v novi vladi Malinova. Pisec pravi, da je demokratska stranka Malinova le krilo demokratske stranke bivšega predsednika vlade Ljapčeva. Drugo krilo se pa razlikuje le v osebnostih voditeljev, nikakor pa ne po programu in po svoji politični splošnosti, niti po sedanjem delu. Pisec pravi, da v sedanji vladi sodelujejo nacionalni liberalci Georga Petrova, ki so pristali revančne politike Radosavljeva, to so v resnici bolgarski Hitlerjevi. Nam je popolnoma razumljivo, pravi pisec nadalje, zakaj je »Makedonija«, organ dobrotnikov bratstva v Bolgariji, z večnim pisanjem poudarjala zaupanje novi vladi in smatrala nacionalne liberalce Petrova kot garancijo, da se bo notranja, a posebno še zunanja politika okrepila. Pisec zaključuje, da je nova vlada Malinova le malo drugačna kot je bila vlada Ljapčeva.

Upor v kaznilnici

Sofija, 9. jul. tg. V kaznilnici v Slivnem je snoči prišlo do resnega izgreda kaznjencev. Ko se je skupina težkih zločincev po vsakdanjem sprehodu vračala v celice, se je nenadoma vrgla na stražo ter se polastila njenega orožja. Kaznjenci so na to odprli druge celice, nakar so hoteli skupaj zbežati iz kaznilnice. Vendar se jim je straža postavila po robu. Nastal je hud boj, v katerem je bilo pet kaznjencev ubitih. Na obeh straneh pa je bilo več oseb težko ranjenih. Šele, ko je prišla vojaška pomoč, so mogli vzpostaviti zopet red in mir. Pri kontroli se je izkazalo, da je pet kaznjencev pobegnulo. Vse mesto je bilo zato strogo zastraženo, da kaznjenci ne pobegnejo.

Stavka po vsej deželi

Sofija, 9. jul. tg. Za ves pretekli teden je bilo značilno stavkovno gibanje v vsej državi. Posebno se je to pokazalo v centrih tekstilne industrije, v Jambolu in Slivnem. Očividno so gibanje organizirali komunisti. V krajih, kjer vlada stavka, pride vsak dan do spopadov s policijo. Doslej je bilo le malo lahko ranjenih.

Prelom ali sprava

Italijanska vlada ne ve ne kaj ne kam - Ves kulturni svet stoji za Vatikanom

Rim, 9. julija.

»Osservatore Romano« omenja komentarje, ki jih prinašajo režimski listi o papeževi okrožnici, ne da bi priobčili okrožnico samo. »Osservatore« pravi tudi, da se noče delj pomuditi pri faktu, kako ti komentariji na eni strani izpovedujejo katolicizem režima, na drugi pa se o poglavarju katoliške cerkve izražajo na način, ki je v popolnem nasprotju s katolicizmom.

Dolžni pa smo, pravi glasilo sv. stolice, da odgovorimo na očitke, da je papež objavil polemičen dokument proti italijanski vladi v inozemstvu, medtem ko se med Vatikanom in italijansko vlado o tej stvari vršijo diplomatska pogajanja. »Osservatore« pripominja k temu, da je italijanska vlada popolnoma v nasprotju z diplomatskimi običaji obenem, ko je izročila sv. stolici svojo zadnjo noto, taisto razširila in v polemični obliki komentirala po vsem inozemstvu. Sicer pa je sv. oče že 31. maja izjavil, da ima on neglede na diplomatske korake pri italijanski vladi kot poglavar katoliške cerkve pravico, da pred vsem svetom protestira zoper nasilja, ki jih je zagrešil fašizem napram njemu in katoliški cerkvi.

Kar se tiče fraze fašističnih listov, da sv. oče »apelira na tujce«, je treba poudariti, da se to, kar zadeva sv. očeta kot poglavarja katoliške cerkve, tiče celokupne katoliške cerkve in škofov vsega sveta. Škofje niso papežu tuji, ampak sinovi, in kar se godi s Katoliško akcijo v Italiji, to je zadeva vsega katolicizma, ki za katoliško akcijo prejema iniciative od sv. očeta.

Na koncu pravi »Osservatore«, da sme biti zadovoljen vsaj z eno stvarjo: s tem namreč, da režimski list ni zamolčal spravljivih besed, s katerimi je papež svojo okrožnico zaključil. Res je, da se ne more priti do sporazuma, če bi ena ali druga stran stavila zahteve, ki ne bi bile opravljene. Sv. oče, pravi »Osservatore«, ni nikoli pozabil priznati pravice države niti ni pozabil na tiste odredbe fašizma, ki so bile v korist katoliški veri. Je pa obenem izjavil, da se mora Cerkev pripoznati to, kar ji gre ne po človeški samovolji, ampak po božji zapovedi, namreč pravica do verske in moralne vzgoje in oblikovanja mladine. To ho Cerkev vedno zahtevala z vztrajnostjo in intransigenco, ki ne more in ne sme odnehati, ker pohaja od božanstvenega naloga.

Nepomirljiv glas

»Giornale d'Italia« polemizira danes dalje s sv. stolico v običajnem tonu in z že znanimi argumenti ter zaključuje takole: »Kakšno vrednost more še imeti konkordata, kojeja smisel je sveta stolica krčila in ki je postal v rokah papeža politično orodje? Treba je končati tak položaj. Italijanski narod ne more trpeti, da bi se proti njegovi državi dvigale zunanje sile, naj si bodo kakatergažkoli značaja. Mir med posvetno in cerkevno oblastjo se more doseči samo z jasno razdelitvijo pravic in s priznanjem popolne svobode italijanski državi, da vrši v blagor naroda svojo totalitarno politično in vzgojno nalogo.«

„Havas“ za sv. Očeta

Agencija Havas piše: Avtoritativni krogi Vatikana so nas informirali o smislu in namenu najnovejših okrožnic sv. očeta. Okrožnica je eminentno in izključno religiozna značaja. Vsak ve, da je sedanemu papežu najbolj na srcu mladina. — Papež ne bi bil nikoli sklenil konkordata, ako se ne bi bil sprejel paragraf 43, v katerem je zagotovljena Katoliški akciji popolna svoboda pod direktivo sv. očeta. Režim pa je čisto svojevoljno in enostransko to najbolj bistveno določilo konkordata kršil, ko si je prisvojil izključni monopol vzgoje mladine in oblikovanja duš italijanskega naroda. Italijanski škofje so sv. očetu sporočili, kakšne pogubne posledice ima fašistična vzgoja za mladino, vpisano v »Babilos«. Ako bi se to pričebe objavile, bi »nasle globok odmev po vsem svetu. In ravno v momentu, ko so mladeniški odseki Katoliške akcije dosegali najlepše uspehe, da se religija v srehi italijanske mladine poglubi, je režim z brutalnim aktom to delo uničil. Vse, kar režimski tisk trdi o političnem značaju Katoliške akcije, o nekakšnih sestankih don Sturze in podobnih rečeh, je popolnoma izmišljeno. Papež je daleč od vsake politike. Namen njegove okrožnice je samo eden: za vsako ceno v sedanjih težkih okoliščinah rešiti duše mladine, za katere bo papež dajal odgovor pred Bogom.

Angleški list slavi papeža

»Manchester Guardian« visoko hvali odločni korak sv. očeta, ki mora razveseliti vsako demokratično sree, ki cení vrednost svobode vesti in prepričanja. Okrožnica je prava obtožnica fašističnega režima in Mussolinija, kojeja brutalne metode razgalja pred vsem svetom. Še nihče ni tako ožigonal brezkulturnosti fašizma in še nihče ni tako strgal lažne krinke z njegovega lica kakor papež Pij XI. To je tem večje vrednosti, ker je sv. oče sam Italijan. Ves svet sedaj z najbolj avtoritetne strani ve, kako fašistični režim postopa z italijanskimi državljani, ki imajo svoje lastne prepričanje. Zadnji dogodki v Rimu so bili taki, da ni bila ogrožena samo svoboda poglavarja katoliške cerkve, ampak tudi njegova oseba sama.

Zgodovinske važnosti je to, kar papež pravi o nedovoljenosti prisega, ki jo morajo polagati mladeniči in mladenke fašizmu. Papež po pravici prepoveduje tako prisego, ki dela silo vesti. Vsa demokracija mora biti hvaležna sv. očetu, da smatra kaj takega kot nedovoljeno, ker nasprotuje dostojanstvu človeške osebnosti.

»Manchester Guardian« končno konstatira, da je papež storil edino pravilni korak, če je konstatiral, da je prišel čas, ko se meja spravljivosti ne sme več prekoračiti. Šlo je za večne principe svobode človeške osebnosti in demokratične krščanske kulture, za katero pomeni fašizem najverjetnejši madež na lici Evrope.

„Slovenec“ v dobri družbi

Rim, 9. jul. Režimski časopisje se danes vehementno zaganja v tri inozemske glasove: v oficiozno francosko agencijo »Havas«, ki je vzela v

zaščito sv. očeta, v glasilo nemškega centra »Germania« in v — »Slovenec«. O Havasu pravi, da je framasonski, energičen članek »Germania« pa je fašističnemu režimu še posebno zato neljub, ker ima v kratkem priti v Rim nemški kancler dr. Brüning, ki je, kakor znano, član centra. Kar se pa tiče »Slovenca«, se zdi režimskemu tisku, da je njegovo pisanje »naročeno od pravoslavnega Belgrada v politično antiitalijanske namene«. Pravi, da »mešanica politike in vere, ki jo ponuja »Slovenec«, katoliškemu svetu ne nujno posebno lepega prizora.« Glasilo katoliških Nemcev in glasilo katoliških Jugoslovancev, »Slovenec«, sta se tako našla v objemu z agencijo francoske vlade — tako zaključujejo fašistični listi svoj tozadevni dolgovezni članek, pisan s tisto tendenciozno in zlo namero, ki jo oni podtikajo drugim.

Arnaldo Mussolini je za spravo

Rim, 9. jul. Precej zanesljivo znamenje, da fašistični režim noče iti do skrajnosti v borbi proti sv. stolici, so članki, ki jih je priobčil brat šefa vlade, Arnaldo Mussolini v »Popolo d'Italia«.

Trockij o pelletki

Istanbul, julija.

Najbližji Ljeningov sodelavec in tovariš, človek, na čigar vesti je največja svetovna sramota — boljševizem, ki je vse tvegal za okrepitev boljševizma, je Lev Trockij. Njegova sodba o usodi Rusije je zanesljiva, kajti on jo zelo dobro pozna. Te dni je neka agentura dobila njegov spis o petletki Rusije, ki je bil objavljen v poljskih listih, po katerih piše Trockij:

Na XVI. komunističnem kongresu je Stalin podal statistične podatke, ki naj bi pokazali, da se bo Rusija po izvedeni petletki postavila na noge in se na vseh poljih izenačila z drugimi kapitalističnimi državami. Ko primerja ruske gospodarske sile z gospodarskimi silami drugih držav, se sam Stalin poslužuje tega neverjetnega izražanja: »Če je govor o razširjenju naše industrije, je treba pripomniti, da mi v tej stroki puščamo daleč za seboj druge kapitalistične države.« Po tej izjavi Stalin urno pristavi, da bo le močno pospeševano širjenje ruske industrije pomagalo »orientirati se«, postaviti se na noge in se izenačiti z drugimi državami tako v tehničnem kakor v ekonomskem oziru. Ni jasno, ali je pri tem imel v mislih sedanjo petletko ali celo vrsto takih petletk; kajti Stalin sploh ni pojasnil, kaj pomeni ta »postavitev na noge« in »pustitev kapitalističnih držav za seboj. Stalin je previden in rad govori nejasno o »velikanski groznici«, ne da bi dal svojim trditvam kako statistiko. To je tudi zelo prebrisan politični maneuver — Stalin si pušča odprto okence, če bi moral kdaj dajati odgovor množicam zaradi neizvedenega načrta. Vsa Stalina politika stoji na nezanesljivih temeljih, ki so polni nasprotij. Ne glede na to, da petletni načrt ne bo mogel biti popolnoma izveden in ne bo prinesel zaželjene koristi, se je diktator izrazil, da bo nadalje vodil propagando v prav takem optimističnem tonu.

Pelletka ni problem same Sovjetske Rusije, ampak tudi problem vsega socializma. Službeni organi komunistov trdijo, da bo Rusija po izvedbi petletke stopila v prvo vrsto med industrijskimi državami. Če bi se te trditve izpolnile, bi bila socializem in njegova politika močno podprta, kajti Rusija bi s svojimi 160 milijoni prebivalcev in ne navadnim bogastvom od časa izvedene petletke naprej zavzela važnejše mesto v kapitalističnem svetu kakor je to, ki ga zavzemajo sedaj Ameriške države. Tedaj bi bil ves svetovni proletarijat prepričan, da se je socializem posrečilo ustanoviti in izživeti življenje od tega, ki ga nudijo kapitalistične države. Ta poizkus bi bil izveden malone v petih letih in to v deželi, ki je najbolj imel vseh dežel v tem oziru zaostala! Buržuazija ne bi mogla časa primerno vzdržati pritiska proletarskih mas, ki bi pritiskale na vlado.

Ta metoda likvidacije kapitalizma bi bila tudi zelo preprosta in zelo ekonomična, in zelo človeška, in zelo zanesljiva, če bi vse to, kar je rekel Stalin, bilo res; žal, da je vse to le iluzija!

Pelletko so začeli izvajati v letih 1928-29, t. j. v času, ko je bil popoln zastoj, beda in barbarizem. Največ je dosegel boljševizem v času od 1924-30. Toda tudi po tem času je Rusija veliko bližje predvojni Rusiji, kakor temu položaju, ki ga zavzemajo

Pravi, da je fašizem trdno odločen, da dá italijanski mladini patriotsko in državljansko vzgojo na verskem temelju. Noče vzeti nobenih neodjemljivih pravic ne rodbini ne Cerkvi. Toda vzgoja rodbine je naravno egoistična in oportunistična, do čim zahteva državna vzgoja žrtve za splošnost. — Kar se tiče cerkvene vzgoje, pa je preveč transcendentna, tako da mladino nehoti oddaljuje od njenih konkretnih nalog. Na vsak način je treba sporazuma in kompromisa med tema dvema nazoroma o vzgoji. Vsaj življenje obstoji v tem pogledu iz samih kompromisov, država pa mora živeti. Cerkev se mora sprijazniti s tem, da Italija rabi močno mladino, pripravljeno na vsako žrtv. Fašistična Italija nima nobenega vzroka, da bi poglabljala konflikt, v katerem govori bolj sree in osebni resentimenti, nego logika. Italijani želijo živeti v miru, nikakor pa ne morejo trpeti tujih ingerenc.

»British United Press« pravi, da so v avtoritativnih krogih mnenja, da se bo spor med Italijo in Vatikanom rešil urfne in da bo odgovor Mussolinija redigiran v pomirjevalnem duhu.

v prvi vrsti stoječe kapitalistične države. Tri četrtine ruskih prebivalcev živi od zemlje, dočim na vsakega farmarja v Zedinjenih državah Amerike pridejo po trije obrtniki. Vsa gospodarska in obrtna proizvodnja Amerike, če računamo za eno osebo, je trikrat večja ko produkcija Rusije. Ameriška industrija izkorišča 35.000.000 HP (konj. sil) električne energije, Rusiji pa so na razpolago samo 4.600.000 HP. Ob koncu petletke bo imela Rusija samo eno četrtino te električne energije, ki je sedaj v Ameriki, toda če upoštevamo število prebivalcev v obeh državah, bo to število še manjše — le ena šestina! To razmerje bo le tedaj tako, če bo petletna popolnoma izvedena in če ne bodo Združene države storile v tem oziru niti najmanjšega napredka.

L. 1928 je znašala v Združ. državah produkcija železa 38 milj. ton, v Nemčiji 12 milj., a v Rusiji samo 3.300.000 ton. Istega leta je bila proizvodnja jekla v Združ. državah 3krat večja kot v Rusiji.

V prvih letih petletke je bila podobna produkcija kovin v Rusiji produkciji l. 1880 v Združ. državah. Treba pa je pripomniti, da je tedaj število pre-

Naše planinstvo v krizi

Prejeli smo:

Slovensko planinsko društvo je zašlo v občutno krizo in ker je SPD še vedno skoraj edina in splošna organizacija naših planincev, je obenem zašlo v krizo tudi vse slovensko planinstvo. V krizi je organizacija planinstva, v krizi pa so tudi ideali planinstva.

Slovensko planinsko društvo je takoj po vojni stalo pred veliko nalogo, namreč da prevzame vse planinske organizacije, ki so bile v naših pokrajinah, zlasti pa ves njihov inventar s kočami vred. Na ta način bi SPD zadostilo svoji nalogi. Druga naloga SPD pa je bila, da nadaljuje, vzdržuje in spopolnjuje planinske naprave. V glavnem bi SPD izvrševalo to drugo nalogo z napravami novih poti, z markacijami in z novimi planinskimi kočami. Seveda s tem še ni rečeno, da bi morala biti na vsakem hribu krčma, ki bi služila bolj drugim namenom kakor pa pravemu planinstvu.

Ako danes gledamo, kaj je SPD napravilo in doseglo, je to zelo malo. Zlasti je SPD zanemarilo moralni in etični povzdig planinstva. Zaradi tega in iz drugih vzrokov so nastale v društvu razmere, ki so pričele mnoge odbijati. Pravi in izkušeni planinci so se celo začeli odtegovati sodelovanju, ker nočejo trpeti diktata v društvu. Na zadnjem obč. zboru je prišlo do nekega kompromisa, ki pa je celoti bolj v škodo kakor pa v korist.

Razmere v organizaciji imajo seveda poseben vpliv tudi na razmere v kočah. Vsaka kočica ima svojega oskrbnika iz vrst članov SPD. Oskrbnik oskrbuje na lastno pest svojo kočico s potrebščinami in hrano in hoče seveda tudi sam živeti. Obiskovalci kočice morajo plačevati cene, ki so temu primerno visoke. V nekaterih kočah pa zlasti pozimi, ko imajo prostostne roke, ponekod prav po judovski odirajo smučarje. To ni v korist našemu planinstvu in se mora nehati.

Se hušje pa je z redom v kočah. Neugodno je, da oskrbujejo kočice ponavadi ženske, ki nimajo

bivalcev v Združ. državah dosegalo le tretjino prebivalcev sedanje Rusije.

Železna produkcija v Združ. državah je 23% večja od njih poljedelske produkcije. V Rusiji pa je železna produkcija 10krat manjša od nje poljedelske produkcije. Ruski proizvod premoga je 8krat manjši kot v Združ. državah. Ruski proizvod nafte zavzema le 7% svetovne produkcije, dočim ameriški proizvod 68% celotnega proizvoda.

Volnena obrt v Rusiji bi morala stati na zadovoljivi višini. Toda tudi tu je velik zastoj. Proizvod v Združ. državah v tej stroki dosega 22% svetovne produkcije, Anglije 35% in Rusije 42%.

Po izvedbi petletke bo Rusija imela okoli 80.000 km železnic, Združ. države jih imajo 400.000. Na 100 kv. km v Združ. državah pride 51,5 km železnice, v Belgiji 370 km, v Evropski Rusiji 17,7 km, v Azijski Rusiji samo 1 kilometer.

Še bornejši so statistični podatki glede pomorske trgovine: Anglija ima združnega v svojih rokah 30% trgovinskega gibanja na morju, Združ. države 22,3%, Rusija pa samo 0,5%.

L. 1925 je bilo v Zdr. državah 80% vseh svetovnih avtomobilov, Rusija je imela le 0,1%. Ko se bo izvedla petletka, bo imela Rusija po službenih podatkih 158.000 avtomobilov, ker pride na 1000 ljudi en avto. 36% vsega zlata je v Združ. državah, v dohodnini Francije je 11%, a v drugih 10 najvažnejših kapitalističnih državah 83%; vsi drugi kraji z Rusijo vred imajo samo 17% zlata.

Kar tiče proizvodnje časopisja in knjig je Rusija v primeri s carsko Rusijo izvršila velikanski napredek; vendar pa v primeri z drugimi državami zelo zaostaja. Za časopisje in knjige izrabljenega papirja pride v Rusiji 7 funtov na eno glavo, dočim pride v najneznatnejših državah kot v Spaniji, Jugoslaviji in Bolgariji 12—14 funtov na eno glavo. Združ. države porabijo 23 krat več papirja kot Rusija. Tudi po petletki bo uporaba tiskanega papirja v Rusiji 10krat manjša kot v drugih državah.

Tako se problem ne zdi tako razumljiv kot to trdijo komunistične izjave.

Povsod se govori, da se v Rusiji goji socializem. Vlada si na vso moč prizadeva, da bi zmanjšala uboštvo in bedo, ki sedaj vlada v Rusiji. Kakšne so posledice teh prizadevanj? Številke kažejo, da je načrt petih let še zelo daleč od uresničenega trenutka. Kaže, da bodo vsi prebivalci Rusije morali pasove tesneje speti in stradati radi dvomljive prihodnosti. Tako je jasno, da, dokler je v državi »akota in pomanjkanje, dokler je proizvodnja majhna, tako dolgo ni govora o kakšni socializaciji. Današnja Rusija, ki trpi glad, je zelo daleč od socializma. Tu torej more biti govor le o tem, kako se preživeti, ne pa, kako prehiteti druge države. A to, da bo Rusija po petih letih spremenjena v raj, je samo goljuzija mas. — Tako Trockij.

Zdi se, da je kljub njegovemu nasprotju do sedanje boljševiške vlade v njegovih besedah, ecej resnice.

SE ... a.

moči, da bi ugovarjale morebitnemu razgrajenju v kočah. Zato sta red in disciplina v kočah pod kritiko.

Glavnega nereda pa so krivi v bližnjih, lažje dostopnih kočah domači mladi ljudje obeh spolov, ki zahajajo v kočice počenjat svoje šale. Pravi turist, ki pride v gore odpusti se in oddahni, se boji v tako kočico vstopiti, kaj šele prenočevati. Med take oskrbujevalce planinstva spada tudi dosti ljubljanskih nedeljskih turistov, ki smatrajo planinske kočice najbrž le za pivnice brez policijske ure.

Prav posebno poglavje pa bi bilo treba napisati o povečini še nedorasli mladini, ki hodi v planinske kočice na svoje ljubavne sestanke. Ali je to združljivo z visoko moralno in etično nalogo planinstva? Le kaj počenja starši, da puščajo svoje otroke v hribe, ne da bi jih izročali pametnemu nadzorstvu v varstvo?

Tako smo sedaj ob žalostni bilanci našega planinstva, ki se je izpreverilo v vse kaj drugega, kakor pa so si to zamišljali njegovi idejni začetniki pred desetletji. Na eni strani imamo nesmiselno izpostavljanje raznim nevarnostim in baharijo z rekordi, doseženimi v planinah. Povrh tega so taki junaki še užaljeni, če malo podvomiš, da je padel 50 metrov globoko in še živ ostal. Na drugi strani pa imamo zlaboro planin in neetične svrhe, vmes pa se je razpasla še ponekod prav odurna kupčija s planinstvom. V planinski organizaciji sami manjka demokratičnega duha in strpljivosti, na drugi strani pa skoraj ni govora o kakšni resni kritiki. Ni čuda, če so že redki planinci, ki v svojo dušo razumejo veličastnost planin in krasne božje narave. Janez Mencinger iz Bohinja ni bil nikoli na vrhu Triglava, vendar kako krasno je opisal lepoto planine. Le taki planinci, ki bodo zahajali v planine z ljubeznijo in s spoštovanjem do narave — tudi če ne bodo prinesli zvrhianh kočev narciš z Golice — le taki planinci bodo prerodili naše planinstvo in tudi planinsko organizacijo.

Diplomati in banke na delu

Živahno gibanje po vsej Evropi po pariškem sporazumu

Novi ameriški načrti

Washington, 9. jul. Z. Tukaj proučavajo dva načrta, kako bi se znižali vojni dolgovi med poedinimi državami dolžnicami. Prvi načrt je predložil Eduard Hurley, v katerem predlaga znižanje vojnih dolgov za 50% za dobo 30 let, to pa le v slučaju, če bi se vse države dolžnice zavezale znižati svoje oboroževanje za 50% za dobo 20 let. Drugi načrt je predložil finančnik Schlegel, ki predvideva, da za vsaki dolar, za katerega bodo države dolžnice zmanjšale oboroževanje, in ki naj skupaj ne znesre preko 200 milijonov dolarjev, bo Amerika znižala svoje oboroževanje za polovico tega zneska. Ta denar pa bo Amerika porabila za amortizacijo dolarja.

Nove konference

Pariz, 9. julija, tg. Po sprejemu Hooverjevega predloga bo potrebno sklicati več tehničnih konferenc. V ta namen so se zainteresirane vlade večeraj sporazumele za gotov spored. 13. julija bo seja revizorjev mednarodne reparacijske banke v Baslu, na kateri naj se razčisti vprašanje francoske garancije v slučaju Youngovega moratorija. 17. julija pa bo v Londonu konferenca strokovnjakov za rešitev problema stvarnih dobav. Na to kon-

ferenco pošljejo Francija, Italija, Belgija in Nemčija svoje zastopnike, Združene države pa opazovalca. Nadalje bodo tudi medsebojni obiski ministrov. Tako doslej angleški zunanji minister Henderson 14. julija v Pariz, 16. julija pa se poda z MacDonaldom v Berlin. Obiska nemških ministrov v Parizu ni pričakovati pred 25. julijem. Ameriški državni tajnik Stimson pa je že sedaj na diplomatski turneji po evropskih prestolnicah.

Bankirji

London, 9. jul. tg. Predsednik nemške državne banke dr. Luther je danes dopoldne prisel na croydonsko letališče. Kmalu nato se je v vlaknu odpeljal s predsednikom angleške narodne banke Montague v Pariz. Dr. Luther je nameraval predvsem priti v Pariz, vendar je želel prej, razgovarjati se z Montague Normanom. Na potu v Pariz sta imela predsednika obeh bank šest ur trajajoč razgovor. Kakor se čuje, bo Montague Norman takoj po svojem prihodu v Pariz odpotoval naprej v Basel.

Pariz, 9. jul. tg. Predsednik nemške državne banke dr. Luther in predsednik angleške narodne banke Montague Norman se pričakujeta danes v Parizu ob 11 ponoči. Norman bo takoj odpotoval v Basel, dočim se bo dr. Luther

razgovarjal jutri z glavnim guvernerjem francoske narodne banke Moretom o veliki kreditni akciji v prid Nemčiji.

Nemčija, sedaj pa ti

London, 9. jul. AA. Pogajanja za izvedbo Hooverjevega načrta se nadaljujejo. Dne 17. julija se sestanejo v Londonu strokovnjaki držav podpisnic Youngovega načrta. Listi poudarjajo važnost stališča nemške države in vprašanja, ali bo Nemčija vse storila v korist evropskega miru.

»Times« pravijo, da je Anglija s sprejetjem Hooverjevih predlogov veliko žrtvovala. Zato morajo storiti druge države isto in to čimprej. List nadaljuje, da so druge države žrtvovale v prvi vrsti za Nemčijo, ki edina dejanski pridobi. Zato druge države pričakujejo, da bo Nemčija kaj storila za evropsko sodelovanje, kar bi gotovo zelo dvignilo njen kredit in pomagalo pogajanjem, ki se prično prihodni teden, do srečnega zaključka. Nemčija bi morala dokazati, da bo porabila gospodarsko pomoč v izključno gospodarske svrhe. To bi pokazala najbolje s tem, da bi se odpovedala gradnji križarke »Elsass Lothringen« vsaj za čas enoletnega moratorija. Psiholoska vrednost tega čina bi gotovo z daleka nadkrilila korist vojne ladje, ki bi jo zgradila.

Razširjenje ljubljanskih bolnišnic

Ljubljana, 9. julija.

Kakor smo že poročali, se je danes sestala v Ljubljani komisija, ki se je posvetovala o razširjenju ljubljanskih bolnišnic, ki je postalo že skrajno potrebno. Iz Beograda se je danes ob 8 prijel na brzovlakom odposlanec ministrstva za narodno zdravje in socialno politiko načelnik dr. Milovanović. Na kolodvoru sta ga sprejela načelnik banskega oddelka dr. Dolšak in zastopnik Higienškega zavoda dr. Petrič. Dr. Milovanović si je najprej ogledal oddelke za socialno politiko in narodno zdravje v Kranjski hranilnici. Takoj nato pa se je ob 9 sestala v splošni bolnišnici komisija pod predsedstvom pomočnika bana dr. Pirkmajerja. Komisijo so dalje tvorili: načelnik dr. Milovanović, načelnik dr. Dolšak, šef dr. Majer, šef gradbenega oddelka inž. Otachal, ravnatelj bolnišnice za duševne bolezni dr. Stevo Divjak, ravnatelj splošne bolnišnice dr. Gerlovič in ravnatelj ženske bolnišnice dr. Zalokar. Komisija si je ogledala bolnišnico, tako upravno poslopje kakor tudi posamezne oddelke, zlasti interni in kirurški oddelke. Komisija se je mogla takoj prepričati o veliki nezadostnosti prostorov, saj je danes ležalo na tleh nič manj kakor 44 bolnikov, za katere je zmanjkalo postelj. Komisija je razpravljala nato o zgradbi posameznih oddelkov na drugi strani Ljubljane. Tam je banska uprava pred meseci kupila za znesek 4.300.000 Din vrt Kmetijske družbe, ki meri približno 1000 m². Na tem prostoru namerava sedaj zgraditi nov kirurški oddelak in oddelak za tuberkulozo. Dosedanja infektivni oddelak pa nameravajo povečati. Posebnega oddelka za tuberkulozo bolnišnica do sedaj ni imela in je bil ta oddelak dodeljen internemu oddelku, od katerega

je bil seveda ločen. Dosedanja bolnišnica bo z oddelkom onstran Ljubljane zvezana z železnim mostom, to je z dosedanjim Čevljarskim mostom, ki ga bodo prenesli tja, za kar so dela že razpisana. Komisija si je za tem ogledala tudi žensko bolnišnico, ki jo bo treba prav tako povečati. Še večjo stisko s prostorom in še žalostnejše razmere kakor v splošni bolnišnici, pa je komisija ugotovila na Studencu.

Komisija se je posvetovala tudi popoldne ob 4 pa do večera. Dela bo imela komisija za ves teden. Načelnik dr. Milovanović in še nekateri drugi člani komisije si bodo ogledali tudi Novo Celje, kjer je projektirana nova bolnišnica za duševne bolezni in tudi nekatere druge zdravstvene zavode v naši banovini, morda tudi mariborsko bolnišnico.

O skrajni potrebi povečanja bolnišnice govore tudi številke o letošnjem navalu. Do danes je bolnišnica sprejela 10.150 bolnikov. Odklonjenih pa je bilo letos 1773. Lani je bolnišnica v tem času sprejela komaj 9711 bolnikov, pa že to je bila rekordna številka. Tudi odklonjenih je bilo lani nekoliko manj bolnikov. Največ bolnikov je bilo sprejetih na kirurškem oddelku, na internem in okulističnem oddelku, in sicer na prvem 4206, na internem 2093, na okulističnem pa 1266. Na otolskem oddelku (ušesa, nos, grlo) je bilo sprejetih 818 bolnikov, na dermatološkem 726 bolnikov, v otroški bolnišnici 558 bolnikov, na živčnem in opazovalnem oddelku 364 in na infektivskem oddelku 174. Umrlo je v prvi polovici leta 181 moških in 125 žensk. Rekordni dan za sprejem bolnikov je bil 30. junij, dan po sv. Petru in Pavlu, ko je bilo sprejetih 121 bolnikov, samo zadnji ponedeljek pa je bilo sprejetih 100 bolnikov. Vse te številke pričajo, da je bil že skrajni čas, da se nekaj ukrene.

Moderna Ljubljana

Novi svetilniki v Tivoliju

Ljubljana, 9. julija.

Po dolgotrajnem kopanju in cincanju se končno vendarle približuje tivolski nasad in široka cesta svojemu definitivnemu stanju. Drevored, s kate-

proti Bleiweisovi cesti pa stojijo v dveh vrstah, vendar jih je vseh skupaj samo šest. Prav tako pa stojita ob zaključku široke avenije zopet dva svetilnika na vsaki strani.

Zazidana Aleksandrova cesta

Ljubljana, 9. julija.

Po dveh letih živahne gradbene delavnosti na Aleksandrovi cesti se bližata stavbi »Dunav«^c in »Viktorija«^c svoji končni izgraditvi. Tako so podri večerj odre pri obeh palačah do 1. nadstropja in s tem omogočili pogled na fasade. Palača zavarovalnice »Dunav«^c lviči precej močno nasprotje palači »Viktorije«. Zunanost palače »Dunav«^c spominja na nove moderne stavbe, ki se z vso silo ogibajo vsake navlake na fasadah in se zadovoljijo z linijami, ki jih ustvarjajo okna. Palača »Dunav«^c bo v pritličju in prvem nadstropju imela fasado iz

rega so podri vse kovanje na jezo mnogih tistih, ki so se hodili senčit pod njih gosto senco, je dobil svojo končno obliko. Od Bleiweisove ceste se vleče izredno široka splanirana cesta skozi ozki železniški prehod in se nalahko dviga proti vodojemu, ki je še ves v senci košatih kovanje. Cesta je obrobjena z močnimi robniki iz umetnega kamna, na obe strani pa se po zelenih nasadih pestro prelivajo lepo nasajene skupine najrazličnejšega cvetja. Dočim so doslej vso ogromno cesto razsvetljevale borne stare svetilke na plin, so v sredo drevoreda postavili sedaj lepe svetilnike iz umetnega kamna, ki so izdelani po načrtu profesorja arh. Plečnika. Svetilniki ima za temelj precej veliko, lepo izdelano kocko iz umetnega kamna, na kateri stoji stebel, ki se zaključuje z lepo glavo. Na vrhu stebrove glave pa je pritrjena skoraj okrogla steklena buča, v kateri stoji pokončna električna žarnica. Ti svetilniki bodo povsem spremenili zunanost sedanjega nasada in bo sprehod ob večernih urah res estetski užitek. Razumljivo je seveda, da bodo stare svetilke na plin, ki stoje sedaj še med novimi svetilniki, potem odstranili, kakor hitro bodo novi svetilniki povsem izdelani. Od železniškega prehoda pa do konca široke avenije stoji 16 svetilnikov, od železniškega prehoda nazaj

umetnega rjavo pobarvanega kamna. Na Aleksandrovi cesti pa bo tik na meji »Viktorije«^c širok vertikalni pas za svetlobno reklamo. Palača »Viktorija«^c ima bolj živahno fasado, podkrepljeno z močnimi stebri, ki segajo skozi tri nadstropja. Palača »Viktorije«^c je višja, kakor sta vogalni stavbi Kreditna banka in »Dunav«. Skozi palačo »Viktorija«^c bo zgrajen tudi prehod čez dvorišče in skozi novo palačo Pokojniškega zavoda ob Gajevi ulici. Aleksandrova cesta je s tema palačama definitivno zazidana in je pridobila zelo mnogo.

Agrarni interesi zborujejo

Kočevje, 7. julija.

V ponedeljek, 6. julija, se je vršilo v prostorih tukajšnjega dijaškega doma posvetovanje agrarnih interesov mesta Kočevja. Na sestanku smo opazili okrajnega glavarja Al. Platzerja in dr. Tina Čuša, mestnega župana, viš. finančnega svetnika v p. dr. M. Kostanjevca, okrajnega šolskega nadzornika D. Betrianija, zastopnike kočevskih Nemcev z dr. Arkom na čelu in druge.

Sestanek je otvoril banski svetnik dr. I. Sajovic, ki je v kratkem orisal pomen posvetovanja z ozirom na novi zakon o likvidaciji agrarne reforme, ki predvideva porazdelitev veleposestev zemlje in gozda med po zakonu določene subjekte. Natančneje in konkretno sliko o stanju vprašanja agrarne reforme v kočevskem okraju je podal okrajni poljedelski referent, veterinar g. Slibar. Za nas Kočevce pride v poštev pri tem vprašanju samo likvidacija kneza Auersperga. Do 26. julija se mora vprašanje upostavitve določenega agrarnega subjekta izvršiti, sicer bo država prosto razpolagala s posestvom, kakor to predvidevajo zakonska določila. Ker je stvar velike važnosti, predlaga naj bi se naprosila banovina, če je to le mogoče, da bi v kočevskem

okraju nastopila kot agrarni subjekt, poleg nje pa čisto samostojno tudi kočevska mestna občina, ki je v to opravičena po svoji premoženjski upravi, ki je po zakonu lahko agrarni subjekt.

Mestna občina bi to storila iz uvidevnosti na sedanje mizerne razmere, ki enako tlačijo tako delavca na rudniku, kakor obrtnika, trgovca in uradnika v mestu.

Okrajni glavar g. Platzer je nato zborovalce opozoril na zakonska določila novega zakona o agrarni reformi, ki jasno govore, kdo more postati agrarni subjekt. V našem slučaju mestna občina, tudi podeželske občine, v kolikor imajo čisto gospodarski značaj ter korporacije kmetovalcev. Mogla bi biti kot agrarni subjekt tudi Kmetijska družba.

Na splošni predlog in ob soglasnosti vseh navzočih interesentov je bilo sklenjeno, da se pooblasti banski svetnik g. dr. Sajovic, da stoji v stik z banovino, ki bo dala točne nasvete glede tega za ves okraj tako aktualnega vprašanja. Nadalje je bilo splošno mnenje vseh, da se podeželske občine obrnejo v tem vprašanju, ki zadeva tudi nje same, na mesto, ki bo v stanu, da da vsem točne informacije glede ureditve tega vprašanja v splošno korist tukajšnjega prebivalstva.

Tridesetletno mašništvo bodo 14. julija 1931 na Brezjah obhajali sledeči gospodje. Sedijo od leve na desno: župnik Pavlin s Sv. Katarine, svetnik Ign. Zaplotnik, župnik iz Sp. Loga Janko Lomšek, A. Vole, župnik iz Steske, župnik iz Želimlja Ivan Erjavec. Zada stojijo: župnik A. Mrkun iz Dobrepolja, upokojeni župnik Jakob Kalan, župnik iz Tunjice Jakob Razboršek, kaplan pri sv. Petru v Ljubljani Jožef Cuderman.

Velik sportni dan v Kamniku

Mestna občina Kamnik otvori v nedeljo, 12. t. m., svoje novo kopališče. S slovesno otvoritvijo so zvezane tudi sportne prireditve, ki naj bodo obenem v vzpodbudo kamniškimi sportnikom, ki so se posebno v zadnjem času začeli s njim intenzivno baviti. Sportne prireditve pa so ob tej priliki osredotočene na kopališče, kjer bodo plavalci in plavalke Ilirije pokazali, kaj lahko vse nudi kopališče. Kakršno je novo zgrajeno mestno v Kamniku in radi katerega je imel župan g. Kratner toliko sitnosti in težko.

Jutri, v soboto, na dan pred otvoritvijo, igrajo člani kamniških odrov komedijo v 3 dejanjih »Kukuli«. Zanimanje za igro, ki se bo predvajala v Kamniškem domu ob pol 9 zvečer, je že sedaj veliko in ni dvoma, da bo mična deklica »Kukuli«^c vsem ugajala.

Nedeljski program je zelo pester. Ilirijani in Ilirijanke, ki prirede ta dan svoj izlet v Kamnik, bodo sprejeti z ostalimi gosti z godbo, in odidejo nato na Glavni trg, preko katerega teče tudi proga stafete na 5 km (3 tekači). Start je ob 10 dopoldne in cilj na Glavnem trgu. Prijav za ta propagandni stafetni tek je dosedaj prispelo že 10 in borba za mesta obeta biti ostra in zanimiva.

Razstava kamniških starin in narodnih noš

Kamnik, 9. julija.

Te dni je v Kamniku odprta razstava narodnih noš in zanimivih starin, ki so v večji ali manjši zvezi s preteklostjo mesta Kamnika. Razstavo sta priredila g. vet. inspektor Niko Sadnikar in g. Joško Stele, neumorna zbiralec kulturnih ostankov naše preteklosti, ki sta tudi prispevala večino razstavljenega materiala. Razstavljen je tudi večina čitalniške garderobe, ki obsega nad 500 komadov raznih oblek itd.

Pri vходу vidiš najprej na veliki mizi dva metra dolg meč kamniškega mestnega stražnika, meč kamniškega rablja, kovan l. 1394, s katerim je bila po ustnem izročilu l. 1730, obglavljena na Glavnem trgu neka ženska, ki je ubila svojega moža. Pokopana je bila kar na mestu obglavljenja in ko so pred dvema letoma kopali temelje za transformator, so res izkopali njene kosti. Poleg rabljevega meča vidimo tu še razne mučilne priprave, sramotilno čelado in razno težko okovje iz časov tlačenja.

Pozornost vzbuja vrč iz kositra, ki predstavlja Veroniko z Malega grada. Ta vrč, ki izhaja iz l. 1701, je nekdanj služil v mestni posvetovalnici kamniškimi mestnim očetom. Na njem so vrezana imena vseh županov od Mihe Pibernika do Andreja Kosa (1781). Pod tem županom je vrč ali prodan ali podarjen izginil iz Kamnika in šele pred vojno ga je našel g. insp. Sadnikar v Kölnu, kjer ga je kupil. Iz l. 1764. je velik bakren vrč, iz katerega so stari Kamničani pili medice.

Stene zavzemajo razne obleke, narodne noše in razne vezanine. Posebnost je krasen nevestin predpasnik z izredno lepimi vezninami in čipkami. Tudi avbe (8) predstavljajo lepo vrednost, prav tako številni srebrni in pozlačeni pasovi k narodnim nošam, glavniki, uhani, broše itd. Dalje vidimo različne prte in rjuhe, stare ošpetlje z višnjevim in rdečimi ovratniki, slovito »Zlahtno jopo«, redek primer, ki predstavlja veliko vrednost. Sapelj, jeglice, ki jih omenja Vodnik v Zadovoljem Kranjcu, so tudi tu. Ob stenah vise še razne moške obleke, telovniki, širokokrajni pastirski plobuki, denarni pas iz časov rokovanjačev, usnjeni okrašeni ženski pasovi itd.

Posebej moramo pa omeniti mašne plašče in vezanine, ki datirajo iz začetka gotske dobe in predstavljajo veliko vrednost. Vsi, so last g. Sadnikarja in še niso bili nikjer razstavljeni. Doslej so našli samo en mašni plašč iz gotske dobe, ki je

Ob pol 11 je slavnostna otvoritev kopališča ob Nevljici ter pozdravni govor našega neumornega župana g. Kratnerja in zastopnikov oblasti. Po otvoritvi sledi propagandni skoki, ki jih izvajajo Ilirijani in Ilirijanke. V ta namen so sedaj poglobili strugo pod stolpom za 1,5 m in znaša globina 3,80 m. Obenem sledi mešano stafetno plavanje Ilirijank in Ilirijanov. — Kopalcem bo tokrat prirejen promenačni koncert na novem mestnem kopališču, ki traja od pol 12 do pol 13.

Popoldne ob 3 se prične veselica na kopališču. Med veselico pa bo propagandno tekmovalno plavanje na 50, 100, 400 m prosto, hrbtno in prsno. Moštvu Ilirije pa igrata zatek watter-polo tekmo. Po končanih tekmah sledi še šaljivo tekmovalno plavanje.

Kamniški nogometaši, ki zaznamujejo že dokaj uspehov, se ta dan pomerijo z moštvom Tržiča ob 18 na travniku poleg kopališča.

S tem bi bil sportni program končan: potem se bo pa šele pričelo pravo življenje. In Kamnik vam bo ta dan nudil nekaj, česar dosedaj še pač ni nudilo to mesto: zvečer v hladu ob vodi prijetna zabava ob zvokih godbe, be-neška noč, rakete, umetni ogenj itd.

Ali Vas ne mika v Kamnik?!

starejši od kamniških, in sicer v Stari Loki pri Kočevju.

Krasni sta tudi s svilo šivani podobi sv. Janeza in Kristusa pri vodnjaku, last g. Steleta.

Številni gostje, ki bodo prišli v Kamnik v nedeljo k otvoritvi kopališča, si bodo razstavo lahko ogledali, ker bo odprta ves dan.

V zvoniku ubilo otroka

Dobrna, 8. julija

Zadnji čas je na Dobrni skoraj vsaki dan kakšen mrlič, kateremu kot navadno z vsemi zvonovi zvoni. Tako so tudi danes zjutraj takoj po zadnji sv. maši pričeli zvoniti, ker sta v fari kar dva mrliča ob enem. Zvonilo je okoli pet malo večjih fantov spodaj, tako da so vlekli za vrvi od zvonov.

Malo pred 8 je prilezel v stolp tudi 7 letni sin tukajšnjega mesarja Masinaka, kateri je »kakor navadno vsak otrok hotel pomagati pri zvonjenju. Kljub temu da ga je cerkovnik večkrat naganjal iz stolpa, je mali Jožek zlezal na stopnice, ki vodijo v stolp in od tam gledal, kako drugi zvonijo.

Ko je stolpna ura pričela biti osem, se je naenkrat utrgala vrv, na kateri je visela okrog 100 kg težka utež. Z veliko silo je padla ogromna utež ravno na malega Masinakovega Jožeka, kateri je bil še vedno na stopnicah. Učinek padea je bil grozovit. Malemu fantu je glava popolnoma zdrobila in je bil na mestu mrtev. Ko je nato prišlo orožništvo in ugotovilo samo nesrečen slučaj, so nesrečnega fanta zavili v rjuho in ga odnesli domov, kjer je mati od strahu in velike žalosti skoro omedlela.

Z avtom v jarek

M. Sobota, 8. julija.

Tukajšnji klobučar g. S. se je nahajal v tako kritičnem položaju, da se ima zahvaliti le izredni sreči, da ni postal žrtev katastrofe.

Peljal se je s tovornim avtomobilom na semenj. Spremljal ga je neki znanec. Pot je vodila preko hribov. Ko je avto drdral med videnskimi hribi, je nenadoma zdrknil s ceste in se zavalil v okrog 8 metrov globok prepad. Potnika je prevzela groza. Vsak trenutek sta pričakovala, da se avto razdrobi in da tudi ona ne uideva žalostni usodi. Kar oddahnila sta si, ko se je avto v trenutku ustavil in sama ostala skoraj popolnoma nepoškodovana.

Vzlic veliki globočini je avto le malo poškodovan.

Udeleženci profsorskega kongresa v Mariboru.

Foto Japelj.

Velike jesenske prireditve v Ljubljani

Ljubljana, 9. julija.

Poročali smo že, da se vrše v prvih dneh meseca septembra v Ljubljani velike prireditve, ki naj pospešijo tujski promet v našem mestu. Ob istem času se bo vršila jesenska tujsko-prometna in knjižarska razstava na ljubljanskem velesejmu, med katero bo zlasti važna razstava slovenskih mest. V ta namen se osnuje poseben akcijski odbor, kateremu bo načeloval zastopnik mestne občine ljubljanske, člani odbora pa bodo zastopniki Pevske zveze, pevskih in filharmoničnih društev, dravske divizijske godbe, konservatorija, Glasbene Matice, opere, dramske, tujsko-prometne organizacije, ljubljanskega velesejma, sportnih organizacij itd. Ta odbor bo napravil načrt »Slavnostnega tedna«, kakor se bodo te prireditve skupno imenovali. Zaenkrat so v programu naslednje prireditve:

Velik pevski festival združenih pevskih zborov, na katerem bo nastopilo okoli 1000 pevcev. Peli bodo tudi dom. opero »Gorenjski slavček«, pri kateri bodo pritegnjeni k sodelovanju tudi boljši pevci amatjerji, godbeniki amatjerji, vojaška godba in mnogo stativistov. V ljubljanskih kavarnah in restavracijah pa se bodo izvajali ob skrajni davčni

in taksi olajšavi razni artistični programi in godba. Dalje se bo vršil mednarodni šahovski turnir. Razna sportna društva bodo imela velike prireditve. Na programu bo tudi velik zagonet, in sicer najbrž na Gradu, dalje velik tamburaški koncert itd. V obseg slavnostnega tedna spada tudi odkritje spomenika kralju Petru, razne druge razstave, odkritje trimostovja itd.

Odbor bo preskrbel za najboljše propagando in reklamo v vseh delih države in tudi v inozemstvu. Seveda bo treba organizirati mnogo posebnih vlakov, preskrbeli za izdatno znižanje vozniš, urediti avtobusni promet z ljubljansko okolico itd.

Vsa društva in organizacije bodo pri teh prireditvah sodelovala brezplačno, kvečjemu da se bodo krili njihovimi lastni stroški. Prebitek pa se bo naložil kot poseben fond za prihodnje prireditve te vrste v Ljubljani. Upati je, da bodo te prireditve s subvencijami podprla tudi mestna občina, banska uprava in centralna vlada. Na vsak način je upati, da bodo te prireditve, kakršnih v tem obsegu v Ljubljani še ni bilo, povsem uspele, kar bo v korist Ljubljani in tujskemu prometu za vso deželo.

Vandalizem, ki zahteva eksemplarično kazen

Neznani zlikovci so te dni ponoči spet ovekovečili v Tivoliju svojo veliko srčno kulturo. Polili so kameniti obod vodometja z rdečo barvo in vrgli vanj klop in perje aloe. Na koncu glavnega drevočrta so izdrli več klopov iz zemlje in polomili cvetoče grmičje. Ker se jim je zdelo škoda še premalo, so poškodvali tudi novi steber od vhoda glavnega drevočrta s krvavordečo barvo. Uprava mestne vrtaršije trpi znatno škodo. Vsekakor neverjetno je, da se najdemo med našo mladino, »upom naroda«, še vedno suroveži, ki mislijo, da morajo na tak vandalski način dati duška svojem »junastvu« in pijanskemu razpoloženju. Zlikovci zaslužijo najstrožje zaporno, in denarno kazen in še kakšno vročo po zadnji plati.

Zadnje čase je pustošenje tivilskih drevočrtov po neznanih zlikovcih sploh na dnevnem redu. Policijska uprava se je radi čedalje pogostejših pritožb slednjič odločila, da z energičnimi ukrepi napravi napravi konec temu vandalizmu. Uvedla je stalno policijsko kontrolo mestnih nasadov. Ustavlja in legitimira bo poslej vsakogar, ki se ji bo zdel sumljiv, ter ga odvedla na policijsko stražnico.

Ta ukrep policijske uprave pozdravljamo z velikim zadovoljenjem, kajti naš lep Tivoli je postal zadnje čase res pravcati eldorado vsemogočih sumljivih tipov, da se pošten in miroljuben človek zvečer skoraj več ne upa tja. Ponočni razgrajaji, ki so doslej nemoteno pustošili in razgrajali po mestnih nasadih, naj pomnožijo: ime vsakogar, ki ga bo policijska kontrola zasledila pri vandalskem poslu, bo objavljeno v vseh ljubljanskih dnevnikih, kar jim vsekakor ne bo v čast.

Stopnišče pred magistratom popravljajo. Pred par dnevi so začeli podirati že stare in precej vegaste kamnite stopnice pred magistratom. Popravili bodo s kamenitimi ploščami tlakovana tla od oboki in zgradili bolj položne stopnice, kot so bile doslej. Hkrati bodo postavili vse potrebno za novi podstavek, na katerem bo stal spomenik kralja Petra.

Ob Prešernovem spomeniku. Kljub najrazličnejšim anketam in nestrinjam nasvetom, kam s Prešernovim spomenikom, bo ta še nekaj časa ostal na svojem vzvišenem mestu, s katerega si ogleduje upredek gradb ob franciškanskem mostu. Včeraj pa so podirli ograjo ob spomeniku in začeli odkopavati tla. Izkop je potreben v prvi vrsti za to, ker bodo na tej strani od Prešernovega spomenika proti mostu stala podzemna stanišča za ženske, ki bodo dovršena ob istem času kakor tromostovje. Hkrati rabijo prostor za zgraditev opaza za drugi železobetonski most, za katerega je treba odstraniti del obrežnega zidovja z oboki. Levi temelj spodnjega mostu sega namreč v to že zdavnaj zgrajeno obrežje, ki tedaj ni bilo grajeno tako, kakor zahteva to sedanje tromostovje.

Rojstvo in smrt v Ljubljani. V juniju je bilo rojenih 84 moških in 74 žensk, a mrtvorojenih 7, med temi 4 moški in 3 ženske, torej 185 rojstev. V istem času je umrlo 47 moških in 42 žensk, skupaj 89, od teh domačinov 18 moških in 19 žensk, skupaj domačinov 37 in tujcev 52, med njimi 29 moških in 25 žensk.

Nalezljive bolezni. Ljubljanskemu mestnemu fizikatu je bilo prijavljenih 7 slučajev škrlatin-

ke, 2 tifusa in 3 davice. Drugih nalezljivih bolezni ni bilo.

Otroci beže... Poleti je in počinice so. Otroci se pa zopet prijemlje vsakoletna poletna bolezen, namreč beg od doma. Zelja za pustolovčinami je v nekaterih otrocih res čudno razvita. Tako so ljubljanski policiji prijavili štirje slučaj, ko so otroci pobegnili z doma neznano kam. Med temi je ena deklica.

Stanje 43-letne Marije Kopačeve iz Mlake pri Kranju, o kateri smo včeraj poročali, da se je ponesrečila pri reševanju iz požara, je slej ko prej v bolnišnici skrajno resno. Je pa še možnost, da revica okreva.

Kopalni vlak v Škofjo Loko. Direkcija drž. železnice objavlja: Do nadaljnjega vozi kopalni vlak Ljubljana—Škofja Loka in obratno vsaki dan, ako je za kopanje ugodno vreme. Odhod kopalnega vlaka iz Ljubljane gl. kol. ob 13. uri 20 minut in povratek v Ljubljano gl. kol. ob 18. uri 45 minut. Potniki uživajo pri teh kopalnih vlakih 50% popusta od normalnih vozniš cen.

Ni bil rop. Poročali smo, da je nekdo na ljubljanskem glavnem kolodvoru v soboto popoldne oropal 10-letnega Romana Zebreta. Izkazalo pa se je, da je bil deček bolj prebrisan kakor pa ljudje, ki so mu to zgodbo verjeli. Fant je namreč torbico izgubil in v opravičilo si je izmislil bajko o ropu. Torbico pa je našel v pok. strojevodja Marcel ter jo vrnil odtod oddal prometni pisarni.

Iz policijske torbe. Znalna neprijetnost se je pripetila restavraciji »Slova« g. Al. Klaseku. Šel je po hodniku Zmajskega mosta, ko je mimo pridrvel na kolesu mesarski pomočnik Ivan M. Kolo je s pedalom zadelo g. Klaseka pod kolonom, ga laže poškodovalo in mu raztrgalo hlače. Nepridvični kolezar je ovađen. — Čudno maščevanje si je izmislil hlapec Jakob A. iz Most. V Rahnetovi gostilni je namreč opazil nekoga svojega sovražnika. Jaki je pijača že precej stopila v glavo. Pograbil je kamen in ga zagnal v gostilno. Zadel ni svojega sovražnika, temveč 25-letnega delavca Franceta Liliča. Lilič je bil laže ranjen ter 2 dni ni mogel delati. Jaka je po napadu izginil, vendar so ga pozneje izsledili. — Bančna uradnica Josipina Pristav je prijavila, da ji je bilo iz veže Zadržne banke ukradeno 1000 Din vredno kolo znamke »Eskaa«. — Gostilničarju v Kolesiji Vekoslavu Pelcu je nekdo ponoči z vrta ukradel 5 moških srajc, vrednih 400 Din.

Leopold Sešek, ki ga je pred dnevi aretirala policija v Zürichu, ni identičen z Leopoldom Seškom, sinom mizarja v D. M. v Polju. Ta Leopold ni bil še nikdar kaznovan in se nahaja v Trzinu v službi.

Nočno službo imajo lekarne: mr. Leustek, Resljeva c. 1; mr. Bohinec ded., Rimska c. 24 in dr. Stanko Kmet, Dunajska c. 41.

Pri išiasu sledi na kozarec naravne »Franz-Josef« grenčice, zavžite na tešče, izdatno izpraznjenje črevesa brez vsakih težav, pridruži pa se navadno prijetno ugodje olajšanja. Zdravniški strokovni listi omenjajo, da učinkuje zanesljivo in prijetno »Franz-Josef« voda tudi pri pritisku na jetra in debelo črevo kakor tudi pri zabreklih žilah, haemorrhoidah, prostatalnih boleznih in katarju v mehurju. »Franz-Josef« grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Napoleonovi ljubici. Zanimiva in za našo kulturno zgodovino dragocena so poglavja o rudniški upravi in sodstvu, o tatvinah v rudniku in raznih elementarnih neizodah. Precej vpogleda v socialne razmere in delavske vprašanje preteklih stoletij nam nudijo poglavja z naslovi: delavstvo, bratovska skladnica, vojaška dolžnost itd. Skoro do svetovne vojne je plačeval erar (že od leta 1580 je bil ves rudnik državna last) rudarje deloma v naravnih, poleg denarja so dobivali žito in po nižini cen tudi meso, vino in tobak. O tem pravcatem državnem socializmu, ki nas pomlaja raznih medvojnih »central« ali kar ruskih razmer, beremo marsikaj zanimivega. Take izredne ukrepe je zahtevala lega Idrije med malo rodovitnih hribov, ki ji je delala tudi težave pri njenih zvezah z zunanjim svetom. Te je posredovala pretežno Vrhnik, dokler je ni v dobi železnice izpodrinila Logatec, a danes je seveda prometno orientirana Idrja povsem na zapad — k Sv. Luciji.

Cerkvena zgodovina Idrije zavzema le pičlo tretjino knjige. Tudi duhovnja Idrije se je pričela z rudnikom ter se razvila iz kaplanije v župnijo in slednjič dekanijo. Poleg teh zgodobinob v knjigi življenjske podatke vseh duhovnikov, ki so kdaj tam pastirovali; med njimi srečamo marsikako znano ime, n. pr. Svetina, Gnidovec, Finžgar. Tudi sicer so delovali v Idrji znameniti mošnje; v poglavju o zdravniških in lekarnarjih najdemo n. pr. naravoslovce: Scopolija, Hacquetta in oba Freyerja. Druga polovica cerkvene zgodovine je nekaka umetnostna topografija s podrobni opisom idrijskih cerkva in kapel ter njih opreme.

V III. delu z naslovom »Občina« so zbrana različna dela heterogenega poglavja. Poleg onih o občinski upravi in županih idrijskih so važni zlasti odstavki o solstvu od njegovih prvih početkov do realke, školske, gozdarske in gospodinjke šole. Zanimiva je zgodba o znanem idrijskem gledališču, kjer so se že leta 1850 vršile slovenske predstave. Otolni se zamislimo pri teh poglavjih, ko se spomnimo, da je vse to cvetoče kulturno živ-

Maribor

Nova maša. V nedeljo poje v baziliki Matere Milosti prvo sv. mašo p. Kasijan Farič iz Zravorcev. Pričetek slovesnosti ob četrta 10.

Služba božja na planinah. Aljažev klub sporoča, da bo odšel za planince na Uršuli sv. maša ob 9, na vseh drugih postojankah pa pričetek karpal navadno ob 10.

Proslava 30-letnice mature. Včeraj so proslavili pri Kostajnski pri Sv. Martinu pri Vurbergu 30-letnico mature, ki so jo napravili leta 1901 na mariborski gimnaziji, med drugim sledeči gg.: Alojzij Sagaj, dekan v Hočah, dr. J. Fischinger, član apelacijskega sodišča v Ljubljani, dr. Anton Jehart, prof. bogoslovja, dr. Marko Ipavc, okr. načelnik v Mariboru, prof. Ivan Mravljak v Mariboru, Vlado Pušenjak, zadrudni nadrevizor v Mariboru, Franc Sinko, župnik pri Sv. Martinu na Pohorju, dr. Tombak, višji sodni svetnik v Mariboru, Vekoslav Spindler, urednik v Mariboru, dr. D. Šanda, prof. v Ljubljani in drugi. Izmed profesorjev živi še edino šolski svetnik Franc Jerovšek.

V naši podružnici na Aleksandrovi 6 (Prosvetna knjižnica) opravite lahko vse posle, ki spadajo v delokrog uprave; istotam dobite na prodaj tudi posamezne izdave Slovence ter lahko oddate posamezna sporočila za uredniški del lista.

Smrtina kosa. V visoki starosti 81 let je umrl na Tezmem 88letni ugledni posestnik Ivan Pesek; pogreb blagopokojnega bo danes ob 18 iz mrtvašnice na radvanjsko pokopališče. — V starosti 60 let je umrl obče spoštovani lesni trgovec in veleposelstnik Franc Germuth, Brezno Ribnica. Pogreb bo jutri ob 16 iz hiše žalesti na farno pokopališče v Brezno. Pokojnikom svetla spomin, težko prizadetim rodbinam naše najgloblje sožalje!

Hudo pritiska gospodarska kriza. Dokazi: poravnava je bilo pri tukajšnjem okrožnem sodišču v prvem letošnjem polletju 16, konkurzov pa 10.

Iz seje mestnega sveta. Dovoljenje za prodajanje specialnih sadežev na posebni stojnici na Glavnem trgu je dobil Franjo Pirc, znani mariborski propagator vegetarijanske misli.

V Mariboru ni stanovanjske krize? V Mariboru je 7645 družin, stanovanj pa 7627. Je pa 105 stanovanj praznih; največ praznih stanovanj je v Cvetlični ulici, Copovi, Jezdarski, Kopitarjevi, Koroščevi, Maistrovi, Mlinški, Taborski, Pobrežki, Ob jarku ter na Koroški cesti. Zares čudno: družin veliko več kakor stanovanj in navzlic temu 105 stanovanj praznih. Ali je v Mariboru res toliko bednih družin, ki morajo stanovati po pralnicah, kleteh in drugih luknjah? Mestna občina je v povojni dobi žrtvovala za omilitje stanovanjske krize ogromno vsoto 51 milijonov Din. In koliko so k temu pripomogli imoviti zasebniki?

Bika v mlski krvi. Pred Magdalensko lekarno na Kralja Petra trgu sta obležala včeraj bika; obnemogla sta. Na zadnjih nogah so jima sezuli parklje, da sta močno krvavela. Padali so udarci po bilih, ki jih je na nje spuščal z vso silo 24letni Franc Kropi iz Hajdine. Ljudi vse polno, ki so dajali ogorčenega duška radi grdega ravnanja z onemoglo živaljo, ki je ležala v mlaki krvi.

Na novo izdane obrtne pravice. V poslednjem času so dobili obrtno pravico: Josip Kašan, slikar, pleskar in črkoslikar, Cvetlična 3; Josip Karlo, torbar in sedlar, Koroška 2; Ivan Stupar, krojač, Aleksandrova 17; Jure Kovač, sejarstvo, Dravska 13; Božo Lekić, podružnica trgovine z galanterijskim in manufakturnim blagom; Henrik Kodrič, krojač, Koroška 47a; Tiskarna sv. Cirila, podružnica knjigarne, Valvazorjeva 36; inž. Bogomir Kopec, ključavničarstvo, Frankopanova 23; Antonija Donko, starinarstvo, Vetrinjska 24; Maks Ussar, kartonaža, Gregorčičeva 14; Andrej Roškar, trgovina z mešanim blagom, Koroška 10; Tezrežja Kovšek, šivilja, Aleksandrova 35; Ivan Fideršek, sedlarstvo, Dvorčakova 15; Marija Vesnaver, parna žaga in trgovina z lesom, Meljska 76; Jugoslovanska tovarna za izdelovanje dr. Oetkerjevega pecilnega praška, družba za izdelovanje kemičnih preparatov za kuho in gospodarstvo na tovarniški način, Trstenjakova 21; Frederik Kilmann, stavbni mojster, Meljska 25; Josip Furman, klepar, Frankopanova 2; Josipina Sešek, branjarija ter prodaja vina in piva, Koroška 48; Amalija Vertnik, trgovina z vinom, Sodna 17; Ernest Piščanec, trgovina z lesom in kurivom, Masarykova 1; Benčina in drug, litografska koncesija, Mlinška 30.

Vrnitev dece s Pohorja. Prva skupina dece se vrača s počitniške kolonije na Pohorju in

V poletni vročini kuhaite s plinom!

Kuhinja ostane hladna, ne nadlegujejo Vas muhe, kuha je prijetna in poceni

ljenje — zamrlo. Po znanem običaju krajevnih kronik zaključuje tudi Zgodovino Idrije seznam »odličnih idrijskancev, ki bi se dal najbrž že spopolniti. Presenečeni se zavemo, da nam je dala mala Idrija može kot velikega mecen škofa Wolfa in njegovega prednika Kavčiča, slovenskega Kolpinga Jan. Nep. Gujzdo, oba botanika Hladnika in Glavackega, pesnika Svetličiča — in last no least — velikega renegata Deschmauna. — Lepo število portretov in slik v knjigi zaradi slabega papirja žal ne pride prav do veljave, tudi točnejši seznam literature bo marsikdo pogrešil, a vse pomankljivosti, ki so po izrednih razmerah več kot opravičljive, ne zmanjšujejo vrednosti knjige, ki je dragocen dokument našega življenja onstran meje.

Mladika

Številka 7; tega našega najboljšega družinskega lista nas je zopet razvedrila s svojo pestrostjo. Bogomir Magajna pripoveduje svojo povest iz zagrebškega življenja »Gornje mesto«. Piše živo, resnično; tupaletam preživo in preresnično. — Urednik F. S. Finžgar duhovito opisuje, pod naslovom »Prek poljskih polj«, ki se bo nadaljeval, svoja doživlja ob svojem nedavnem bivanju na Poljskem. So to spomini s pota, ki pa dajo slutiti na strnjeno celoto. — Jan Plestenjak, znani fejtonton, se nam je potop predstavljal s »Stotakom«. — Bogdan Kazak pripoveduje, kako se je v boju z boleznijo dokopal »Do trdnih tal«. — A. Šerko nadaljuje svoj prevod iz nemščine Bojerjevih »Lofotskih ribičev«. Pisano je napeto in zlasti za mladino kar zabavno. — Dr. Janez Plečnik nam zanimivo podaja iz anatomije poljudno-znanstveno razpravo »O živetju, dejavi in smrti rdečih krvnih teles«, ki se nadaljuje. — B. Vdovič je prevel iz rusčine monumentalne Minclov zgodovinski roman »Ko so hrali smeli«. — Jan Šedivž, neumorni raziskovalec v slovanskem evetu, nam prav zgornjo podaja sliko o Slovanih v številkah. — K.

dospe v Maribor jutra ob 9.30, in sicer se vrne deca, ki jo je poslala mestna občina, z mestnim avtobusom, ostala deca pa z vlakom. Stari naj pričakujejo deca, ki dospe z mestnim avtobusom, pred Dečjim domom v Strossmajerjevi 26, ostali pa pred glavnim kolodvorom.

Na terasi pri Treh ribnikih se vrši drevi ob 20 cestanek šahistov Dijaškega šah. kluba ter ob enem zrebanje. Dotlej se še sprejemajo prijave za šahovski turnir. Prvo kolo se odigra v nedeljo 12. t. m. ob 20 na terasi pri Treh ribnikih; turnir se nadaljuje nato vsak dan od 20 do 22. Prijavljencev je doslej nad 20. Kibici...

Poravnalno postopanje je uvedeno nad imovino trgovca Müllerja v Slov. Bistrici. Pasiva znašajo 204.322 Din, aktiva pa 105.527 Din.

SSK Maraton. Drevi ob 20 seja upravnege odbora. Udeležba za vse oddelke in sekciješke načelnike obvezna! — Danes ob pol 19 sestanek plavalne sekcije na Mariborskem otoku. Sestanka naj se udeleže vsi, ki so že prijavili svoj vstop v plavalno sekcijo, pa tudi drugi, ki žele sodelovati pri omenjeni sekciji.

Celje

Pobiranje davščine na igranje s kartami v mestni občini celjski. Ministrstvo za finance je dovolilo, da sme mestna občina celjska v upravnem letu 1931 pobirati davščine na igranje s kartami na isti način in v isti višini kakor v upravnem letu 1930. Na podlagi pristanka obrtne zadruge gostilničarjev in kavarnarjev v Celju od 5. dec. 1930 izdanega na osnovi sklepa tukajšnjega občinskega odbora od 21. nov. 1930 se ta davščina za l. 1931 pavšalira z zneskom 8000 Din. — Mestni načelnik dr. Gorican.

Koncert »Obilica« v Celju. Akad. pevski zbor »Obilica« iz Belgrada priredi v torek, 14. t. m. ob pol 9 zvečer v Celjskem domu koncert z zelo obsežnim programom. Mešani zbor šteje 80 članov in bo izvajal pod vodstvom dirigentov Jovana Bandura in Branka Dragutinovića dela Mokranjca, Milojevića, Marinkovića, Stolcerja-Slavenskoga, Gotovca, Lajovica, Bajsauskoga in Hristića.

Seja iz seje občinskega odbora mesta Celja. Seja je bila skoro ves čas tajna. Obravnava se je poročilo personalnega odseka glede oddaje 33 službenih mest pri predstojništvu mestne policije. Oddanih je bilo 1 mesto konceptnega uradnika, 3 mesta pisarniških uradnikov, 2 mesta pisarniških pomočnikov, 4 mesta policijskih agentov (1 nadzornik in 3 agenti), 1 mesto uradnega sluga in 22 mest organov varnostne straže, med njimi 1 mesto poveljnika varnostne straže, imena onih, ki so bili sprejeti v službo, bodo objavljena, čim bo banska uprava v smislu § 7. uredbe notranjega ministrstva o ustroju in delokrogu predstojništva mestnih policij potrdila imenovanje uradnikov. — V domovinski zvezi je bil sprejet kavarnar Ignac Lebič. — Učitelju v Glasbeni Matici v Celju Dušanu Sancinu pa je bil zagotovljen sprejem v domovinsko zvezo za primer, da dobi naše državljanstvo. — Predlog stavbnega odseka glede asfaltiranja in tlakovanja Slomskovega trga se vrne odseku, da se ugotovi, v koliko odgovarja predlog estetskim in umetniškim ozirom.

Neznana utopljena v Voglajni. G. Čuvan Henrik je v sredo zvečer okrog pol 9 lovil ribe v Voglajni v bližini takozvanega Westovskega mostu za kemično tovarno. Pri tem se mu je obesila na trnek žensko obleko, na kar je začel klicati na pomoč, ker je obenem opazil žensko truplo v vodi. Ko so pritekli ljudje, so jo potegnili iz vode in takoj, ker je bilo truplo še toplo, začeli z umetnim dihanjem. Obenem so poklicali telefonično rešilni avto iz mesta. A bilo je vse zaman. Zdravnik je ugotovil smrt in odredil, da jo prepeljejo v mrtvašnico okoliškega pokopališča. Identitete utoplenke dosedaj še niso mogli ugotoviti. Stara je približno 65—70 let, srednje velikosti, suhega obraza, sivih oči, sivih las, en sam zob (podočnik) v goraji čeljusti na levi strani. Oblečena je v modro obleko, enak predpasnik in rumeno ruto okrog vratu. Kdor bi kaj vedel, kdo da je ta ženska, naj to prijavi.

Premeten goljuf. Ivan Lepšina iz Brezje, 50 let star, brez posla, je bil izročen v sodne zapore zaradi goljufije. Predstavil se je dekl. Kranje Jožef kot uradnik sodišča, češ da leži na sodišču velika dedščina za njo po nekem njenem sorodniku iz Amerike. Znal se ji je tako spretno lagati, da mu je na vse zadnje vključ vsem pomislekom nasleda in mu izročila v celoti okrog 12.000 Din za koleke in druge potrebščine za uradno postopanje. Prevaro pa je spoznala šele, ko je bilo že prepozno in o denarju ni bilo več sluha ne duha.

D. nam predstavlja Ivana Kosa v podobi in besedi. — »Po okrogli zemlji« nas vodi urednik s kratkimi zapiski o raznih zanimivostih. — Krista Halner v »Pomembnosti doma in družine« izpričuje staro resnico, da je družina prihodnost naroda, ki mu brez nje ni življenja. Sledi nekaj sestavkov praktičnih navodil in več kuharskih receptov. — Za kratek čas in uganke završujejo potrebno in dobro izbrano šarenilo za ta tako prijeten družinski list. Že ime urednika F. Sal. Finžgarja je za list najlepše priporočilo. F. R.

Katoliški misijoni, splošen misijonski list. Izdaja Misijonske. L. VII, št. 10. — Pestra vsebina tudi te številke vzbuja zanimanje za ta tako razširjeni misijonski list. — J. Bele C. M. nas uvaja v Hinduistično gibanje v Indiji, ki ogroža odnato katoliško misijonsko delovanje in najavljuje, da niso izključeni v Indiji hudi in resni časi za katoličanstvo. — Dr. Miriam Zalaznikova nadaljuje svoj zanimivi potopis v Indijo. — Prav zabavno nam opisuje Stanko Podraž d. J., med »Raznim izpod Himalaje«, »Ponesrečeni polet v nebesa« in »Pravo vero — pravo ljubezen«. — V Svatovskem pismu marlija M. Ksaverija Pirc O. S. U. nam odkriva torišče svojega delovanja v Svatovu. — Sledijo kratka poročila iz misijonskih krajev iz vseh delov sveta. Tudi za židano voljo je poskrbljeno. — Pohvalno je omeniti prilogo »Tui sveta«, ki prinaša prav dober Gregorčičev prevod iz francoske povesti »Pod indijskimi palmami«. Kolikor se iz začetka razbrati da, obeta biti povest prav privlačna in primerna smotrom lista, ki jo izdaja. — Viatius priobčuje pod naslovom »Iz dežele mongolskih kanov«, kako je Holandec p. Ruishbroek popisal svojo pot k Mongolom v l. 1253. — Čtivo in oblika, oboje je prav srečno izbrana in list lepo urejevan. Priporočamo. F. R.

Jan Neruda: Malostranské povídky. Románové večery Českého slova. 5. zvezek. Str. 286. Ponatis iz l. 1885. Izdaja dnevnik Česká slova. Ureja F. X. Šalda. Praha 1929. Tiskarna Melantrich.

Kulturni obzornik

Zgodovina Idrije

Po raznih arhivalnih in drugih virih sestavil msgr. Mihael Arko, idrijski mestni župnik in častni kanonik goriškega stolnega kapitlja. Gorica 1931. Str. 249.

Idrijski farani so izdali o priliki zlate maše svojega zaslužnega župnika msgr. Mihaela Arka obširno Zgodovino Idrije, plod mnogoletnega truda jubilarnega. Sam pravi v uvodu: »15 let je trajalo iskanje zgodovinskih podatkov. — Zopet je minilo nekaj let, da sem izpiske ukeril in prepsal v posebno knjigo. Da bi se katerikoli natisnila, nisem mislil,« skromno pristavlja. Kako prav je, da se je natisnila in kako umestno je bilo avtorjevo prizadevanje, sprevidimo iz sklenjenih stavkov njegovega uvoda: »Kmalu potem ko sem jaz končal, so vse listine kot nepotrebno navlako — balast — spravili v zavoj in trpežni papir prodali trgovcem, da so zavijali vanj kavo, moko, sir itd. Dandanes zgodovine Idrije ne bi mogli sestaviti, ker podatkov ni več.«

Po pravici bi nam bilo žal zanjo, saj je Idrja v mnogih oziirih edinstven kraj na vsem slovenskem ozemlju kot naša edina rudarska naselbina z nad 400-letno neprekinjeno tradicijo. Brez živnega srebra bi Idrje ne bilo, zato je razumljivo, da je nad polovico knjige posvečeno rudniku. Ta del, ki je za široko javnost najbolj zanimiv, zrceli vse dobro in slabe strani knjige. Bogastvo v podrobnostih priča, da je zajemal avtor neposredno iz virov, ki niso za vse dobe in panoge enako izdatni; posledica tega je malo sistematična, neenakomerna obravnava različnih partij, včasih le grobo nanizano gradivo in nekam stienjen slog. Nesorazmerno obširno je poglavje o Francozih v Idrji, kjer beremo tudi o lepi Idrjičanki Evi Krausovi —

Dnevna kronika

Koledar

Petek, 10. julija: Amalija; Veronika I., devica; Felicita s 7 sinovi, mučenci.

Novi grobovi

+ V Skopem na Krasu je umrla 72letna Rozalija Götz. Bila je po svojem značaju blaga žena, odločno krščanskega prepričanja in mati 13 otrok, od katerih 4 žive sedaj v Jugoslaviji. Poročena je bila 52 let in pred 7 leti obhajala zlato poroko. Vseposod znana in priljubljena je imela polno prijateljev in znancev, katere je presenetila novica o njeni smrti. Težka bolezen ji je že lansko leto grozila s smrtjo. Pokoj njeni duši.

Osebnosti

— Predsednik višjega dežela sodišča dr. Anton Rogina nastopi danes svoj letošnji odmor.
— Poročil se je včeraj v cerkvi Srca Jezusovega v Ljubljani Mirko Mesojedec, profesor moškega učiteljskega, z gospodično Bogdano Dokler, učiteljico na Koroski Beli, hčerko ravnatelja moškega učiteljskega. Poročil ju je nevestin brat dr. Marijan Dokler. Iskreno čestitamo!
— Sprejemlja pri SUZOR-ju v Zagrebu. Minister za socialno politiko in narodno zdravje je razrešil službo komisarja SRZOR-ja v Zagrebu prof. v p. Anteja Odiča, z istim odlokom pa je imenoval za komisarja Marka Bauerja, tajnika pokrajinske zveze industrijscev v Zagrebu.

Obramba zoper tuje potnike

Dan za dnevno nas nadlegujejo tuji vsiljivi potniki s ponujanjem tujega blaga. Premnogi se da po vztrajni vsiljivosti te vrste ljudi premotiti, da nazadnje le še kaj naroči. Navadno pozneje vsakega naročnika glava boli, ker dobi veliko več blaga ali pa mnogo dražje, kakor je naročil. Da se izogne neprijetnih tožb, raje četudi po krivici plača vse. Nasproti vsem takim vsiljivcem iz tujih držav je najbolje nastopiti z izjavo, da ne kupimo ničesar od njih za to, ker njihove države odklanjajo uvoz naše živine in našega žita. Pojasnimo jim, da nimamo denarja za taka naročila, ker ne moremo ničesar prodati izven države. Ko bodo prišli ti potniki domov, bodo veliki industriji razjasnili položaj med nami, in ta bo potem pritiskala na upravo svoje države, da bo morala dati pri trgovinskih pogodbah našemu blagu večje ugodnosti. — Navadno smo le preveč pozabljeni in naročimo povsod tudi brez potrebe tuje blago. Zato se pa tudi tuji prav nič ne bojijo odklanjati naše pridelke, ki zadnji čas tako usodopolno zastajajo, da grozi kmetiskemu stanu in vsem drugim, kmetiskim dobavnikom skorajšnji finančni pogin.

Združimo se vsi stanovi, posebno se trgovci za koristno gospodarsko samoobrambo, drugače propademo, če tudi smo obteženi v najlepše tuje blago, popolnoma vsi!

Požar

Slovenjgradec dne 8 VII.

Včeraj je okrog 4 popoldne izbruhnil požar na stanovanjskem poslopju Antona Tovšaka pd. Krakerja, posestnika v Legnu. Požar je popolnoma uničil hišo, ki je bila krita z opeko, od katere je ostalo samo golo zidovje. S hišo je zgorelo tudi okrog 600 kg žita za 1400 Din, obleke in perila za 3000 Din, suhega mesa za 500 Din in razne skrinje za žito v vrednosti 2000 Din ter 5000 Din v gotovini. Tako, da trpi Tovšak do 62.000 Din škode. S pomočjo gasilnih društev Slovenjgradec, Stari trg, Smartno in Legen in sosedov, ki so prišli hitro na pomoč, se je posrečilo rešiti gospodarska poslopja in sosednje hiše, ki so v neposredni bližini. Pogorelec je pri treh zavarovalnicah zavarovan za 43.000 Din. Ogenj je po domnevi nastal na ta način, da je moral biti v dimnik vzdignjen lesen tram, kateri se je najbrž vnel ali razžaril že opoldne, ko je dekla kurila pod kotel. To je že drugi požar v tem letu dobrih 14 dni v obd. Legen in peti v tem letu.

Tiho rezervo za zimo pripravite Vašemu telesu ako se solnite z uporabo NIGGEROL olja ali kremno za solnjenje in masažo. — Dobi se povsod.

Drogerija GREGORIČ, Ljubljana, Prešernova št. 5.

Ostale vesti

— Novi predpisi za sprejem v železniško službo. Ker se je dognalo, da imajo nekatere direkcije med voznimi uslužbenci prebitke oseba, druge direkcije pa tudi osebe brez zadostne strokovne in šolske izobrazbe, je generalna direkcija v interesu našega železniškega prometa sklenila dvigniti nivo tega oseba. V ta namen je odredila, da se smejo vzeti v službo samo osebe, ki razpolagajo z zadostnim šolskim znanjem in da v bodoče ne bo sprejemala tudi ne za služitelje oseb brez kvalifikacije, za zavarice in sprevidnike pa se bodo tudi poslej sprejemale samo osebe, ki imajo vsaj dva razrede srednje šole, za vlakovodje pa vsaj štiri razrede srednje šole. Osebe z manjšo šolsko izobrazbo bodo prišle v poštev samo za službe kretničarjev in manevristov.

— Uprava pokojninskega fonda stalnega in pomožnega oseba prometnega ministrstva je sprejela načelni sklep o vstetju let tistim nameščencem, ki so dopolnili 1. julija t. l. 36 let, vračunljivih v pokojnino ali starostno zavarovanje.

— Avtobusni promet Kranj—Jezerko—Celovec. Iz Ljubljane ne obstajajo direktne avtobusne vožnje na Jezerko. Iz Kranja so redne vožnje po voznem redu. Spremeni se samo odhod iz Kranja namesto ob 19.50 ob 20.15 in sicer od večernega vlaka iz Ljubljane ob 20.06. — Ob nedeljah in praznikih vozi redno iz Kranja na Jezerko ob 6.15 od tur. vlaka in nazaj ob 19.30 od tur. vlaka in sicer stane direktna povratna karta za tja in nazaj 50 Din za osebo. Informacije tudi pri Putniku in v pisarni avtomotornetne družbe Jezerko v Kranju telefon 70. Za izletne vožnje je na razpolago odprti 24 sedežni avtobus.

— Slovensko planinsko društvo opozarja svoje člane, ki posejajo obmojno gorovje, da morajo nositi vedno pri sebi društvene legitimacije, potrjene od politične oblasti, da se izognejo vsem neprilikom.

— Suša v splitski okolici. Dolgotrajna vročina je zelo škodovala setvi. Že kakor tri mesece ni ob dalmatinski obali skoraj nič deževalo. Žitna in koruzna polja so skoraj popolnoma uničena.

— Težka nesreča pri delu. Pretekli torek se je v Topolšici težko ponesrečil tesar Pavel Gračner. Ko je bil zaposlen na zgradbi »Mladike«, je nenkrat zgubil ravnotežje in padel 6 metrov globoko. Pri padcu je treščil na cement in se na glavi težko poškodoval ter pretrpel možgane. Nevarno poškodovanega Gračnerja so odpeljali v celjsko bolnišnico.

— Vlom. Iz Velike Nedelje poročajo, da so tatovi v noči od 7. na 8. t. m. vlomili v komendsko klet pod Komendo. — Tu so ukradli redovnim sestram ca 100 l vina in 300 komadov v apno shranjenih jajc, upravitelju Vukšiniču pa 10 steklenic (15 l) z vinom in iz sodčka ca 10 l vina. Škoda prvih 1200 Din, poslednjega pa 300 Din. Za tatovi ni nobenega sledu.

— Osijsko gledališče zaprto. Narodno gledališče v Osičku, ki je bilo ustanovljeno pred 65 leti in so v njem že 26 let vprizarjali hrvatske igre, so te dni zaprli. Predstave so bile v zasebni hiši, ki so jo nalašč v ta namen adaptirali. Mestna občina je dajala gledališču 200.000 Din podpore letno. Te dni pa je občina odklonila, da bi dala še nadaljnjih 50.000 Din za tretje četrtletje, z izgovorom, da je ves ta denar porabila za popravilo strehe gledališča. Tako je gledališče ostalo brez najpotrebnejših sredstev. Kakor se čuje, bo gledališče odšlo v Split.

Strokovni zdravnik za
ženske bolezni in porodništvo
Dr. Ivan Pintar -- Ljubljana
Tavčarjeva 2 — Telefon 3150
od 10. do 18. julija
t. l. ne ordinira.

— Dva velika požara. V torek je izbruhnil v občinskem gozdu pri železniški postaji v Kaštel Noviju požar, ki se je širil z ogromno naglico. Z združenimi močmi se je orožništvu, gozdnim čuvajem in prebivalstvu posrečilo požar najprej omejiti in ob 11 ponoči popolnoma zadušiti. Domnevalo, da so požar povzročile iskre iz lokomotive mimo drvečega vlaka. Suša vsled velike vročine je požar še pospeševala. Škoda je zelo velika. — Drug požar je bil tudi v torek v vasi Pregradje pri Sarajevu, ki je vpepelil štiri hiše. Le z veliko težavo se je posrečilo rešiti živino in otroke iz gorečih poslopj.

— Na koso se je nasadila 12letna Elizabeta Scheuermann iz Novega Siva v Bački. Peljala se je z očetom in materjo s polja, kjer so bili ravno končali s košnjo, domov. Zadržani na vozu sta bili zasajeni dve kosi tako, da sta stali konici pokonci. Pred hišo je oče rekel hčeri, ki je sedela zadaj na vozu, da naj izstopi in odklene hišna vrata. Toda nesreča je hotela, da je ravno, ko se je Elizabeta dvignila, potegnil konj. Elizabeta je zgubila ravnotežje in padla tako nesrečno naprej, da se je nasadila na konico kose. Konica ji je prerezala trebuh od zgoraj navzdol, tako da so ji izstopila čreva. Prepeljali so jo takoj v sanatorij dr. Hetzla v Novi Vrbas, kjer so jo operirali. Vendar je težko verjetno, da bi okrevala, ker so čreva hudo ranjena.

— Roparski napad v župnišču. V ponedeljek zvečer je sedel župnik Alojzij Geiger mirno v svoji delovni sobi v Nem. Elemerju. Tedaj je vstopil slabo oblečen možakar, šel z odločnimi koraki proti župniku in glasno zahteval v madjarskem jeziku, med tem ko je držal revolver v roki: »Denar ali življenje!« Ker ni imel orožja pri roki in je tudi sicer že star, mu je župnik izročil par sto dinarjev, ki jih je imel slučajno pri sebi. Toda ropar se s tem denarjem ni zadovoljil in je zahteval več. K sreči je tedaj ponovno potrkalo na vrata. Zločinec se je hitro skril v sosedni sobi. Vstopil je deček, ki je prosil župnika, naj pride k njegovemu očetu, ki leži na smrtni postelji. Župnik je uporabil priliko, hitro zaklenil vrata in odšel na orožniško postajo, kjer je zadevo prijavil. Ko so pa orožniki prišli, že ni bilo zločinca nikjer več in je najbrže pobegnil skozi okno.

— Slovenske narodne pesmi za moški, mešani in ženski zbor, priredil prof. Marko Bažuk in sicer IV. zv. 16 Din. V. zv. 18 Din in »Narodnice 14 Din. Bajuk je eden najboljših harmonizatorjev naših narodnih pesmi. Harmoniziral jih je v takem slogu kakor jih v resnici narod poje, ker jih je večinoma osebno slišal. Zato jih z lahkoto znaga najsibkejši zbor in jih bo izvajal z najboljšim uspehom. Naročajo se v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

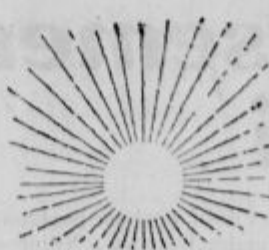
— Prevozniki s tovornimi avtomobili. Da zaščitimo svoje stanovske interese, potrebna nam je stanovska organizacija. V svrhu tozadevnega dogovora se najviljudneje vabijo vsi interesi cele balovine na sestanke, ki se bo vršil v soboto 11. t. m. ob 9 dopoldne v vrtnem paviljonu restavracije pri »Levu« v Ljubljani, Gosposvetska cesta.

Karavana Citroen potuje preko Evrope

Neredkokrat se je čula sodbja, da vse velike ideje in drzni poskusi prihajajo iz Amerike, Evropa pa da je le slabotna posnemovalka. Da temu ni tako, je najboljši dokaz francoski inženjer konstruktor Andre Citroen, ki leto za letom prireja največje svetovne senzacije. Tu naj navedemo le par manifestacij, katerih sloves je šel po celem svetu.

V letu 1920 je Citroen odnesel prvo nagrado na mednarodni tekmi za malo porabo ter s tem dokazal, da je mogoče imeti in vzdrževati avtomobil z najmanjšim izdatkom; v letu 1922 in 1923 je Citroen prvi s svojimi vozili dvakrat prevozil doslej povsem nedostopno puščino Sahara; v letu 1925 je povodom mednarodne razstave dekorativne umetnosti v Parizu čarobno zablestel Eiffelov stolp, noseč na vrhu ime »Citroen«; v letu 1931 organizira Citroen veličastno poučno ekspedicijo preko cele Azije in Indije, ki bo prepotovala kraje, ki doslej še niso videli avtomobila. Priporočljamo, da spremlja to »žolto« misijo tudi nekaj ameriških veščakov. Bas ko pišemo te vrstice, potuje skozi Evropo in naš balkanski polotok karavana Citroen, ki ima namen, da poleg propagande za svoja vozila istočasno dela reklamo za francosko industrijo in avtomobilski turizem sploh. Za dobro potovanja se vrše razne prireditve, kot kinematografske predstave, radio-koncerti; ker se med 20 vozili raznih modelov nahajajo tudi radio-voz, istočasno pa eden najboljših francoskih operaterjev napravlja posnetke s celega potovanja, kar bo velike koristi tudi za našo državo, ki je obdarovana z nedosegljivimi naravnimi lepotami.

Velika karavana Citroen je dospela na našo zemljo 21. junija, v Ljubljano pa pride 12. julija ob petih popoldne. Za dohod te karavane vlada povsod veliko zanimanje in ni dvoma, da bo karavana doživela tudi pri nas navdušen sprejem.

Vsak teden po enkrat si umijte glavo!

ELIDA SHAMPOO

Treznostni kongres v Belgradu

Belgrad, 7. julija 1931.

Od 3. do 5. julija se je vršil v Belgradu dobro obiskan kongres treznosti zastopan po delegatih trezne mladine in Jugoslovanske treznostne zveze iz vse države. Na skupščini so bila sprejeta nova pravila treznostne zveze tako da lahko sodeluje vsakdo v boju proti pijančevanju in nista zvezi več članici mednarodnega guttempskega reda, kar sta bili doslej. V Jugoslovansko treznostno zvezo so pristopila vsa treznostna društva iz Dravske banovine in Sveta vojska iz Ljubljane.

Posebno veličastno je bilo nedeljsko zborovanje v prostorni dvorani novega poslopja belgrajske univerze, ki se je vršilo v prisotnosti zastopnika Nj. Vel. kralja gospoda generala Velkoviča, Nj. Svetosti patrijarha Varnave, zastopnika predsednika vlade g. inšpektorja Djoke Djordjeviča, zastopnika belgrajskega nadškofa profesorja Vlašića in pa zastopniki vseh ministerstev in javnih ustanov.

Zborovanje je otvoril vseučiliški profesor g. dr. Drago Perović iz Zagreba, nakar je pozdravil vse navzoče patrijarh Varnava in burno aklamirano govoril o potrebi razširitve treznosti med narodom in etični podlagi protialkoholnega boja. Po njegovem govoru je tajnik Jugoslovanske treznostne zveze prečital vse došle pozdravne telegrame, posebno pozornost so vzbudili telegrami ministra pravde g. Lotića in bana Živanovića in Žike Lazića. Nato je sledilo predavanje pomočnika generalnega direktorja Jugoslovanske banke g. dr. Edo Markovića iz Zagreba o etičnih osnovah treznostne akcije. Zanimivo je bilo predavanje inšpektorja v ministrstvu pravde g. dr. Ilije Jelića ki je navajal zakonske določbe Rimljanov, Grkov in Dušanovega zakonika kako so kaznovali javno pijančevanje in sedaj veljavne pravne določbe za pobijanje pijančevanja in kaznovanje alkoholikov.

Soglasno so bile sprejete sledeče resolucije:
1. Po vseh solah naše države se mora uvesti protialkoholni pouk in osnovati društva trezne mladine. 2. Prepove naj se naobdavnica žganjeha in zatre vse trle samorodnice. 3. Zniža naj se število gostilniških obratov na 2500 prebivalcev sme priti le ena gostilna, ki mora biti oddaljena 500 m od cerkve, šole in javnega urada. 4. Državna oblast naj povspesuje brezalkoholne pijače. 5. Posebno aklamirani je bil predlog prof. Pavliča iz Celja tako zvana julijska deklaracija, da se ob nedeljah in praznikih prepove prodaja alkoholnih pijač. Po glavnotnem zborovanju se je vršil sprevod po mestu, popoldan pa je bil izlet v Smederevo.

Novo mesto

Nepreviden kolesar. V torek, 7. t. m. popoldne je šla mala Lučka Kosova z gospi Pintarjevo in njeno bërko na izprehod. Pri kino Meteor so se za par hipov ustavili. Nenadoma pa je iz ulice, ki pelje proti Kapitlju, pripeljal s kolesom neki mizarski vajenec, ki je po svoji neprevidezni zadel malo Lučko s pedalom, kateri se je zapletel v njeno obleko, jo vrgel na tla in jo vlekli se par metrov po tleh. Deklica se je zelo pobila po glavi, rokah, nogah in ostalem telesu. Gospe, Pintarjeva in Meršolova, ki sta bili v bližini, sta deklino hitro pobrali in jo nesli v bližnjo žensko bolnišnico, kjer so jo zinjili in obvezali.

Trakovanje mostu. Most čez Krko tlakujejo. Sicer je bilo to potrebno, a še bolj potrebno pa bi bilo, da bi se to delo malo pospešilo, oziroma, da bi bilo že končano. V Novem mestu je čimdalje več promet, ki je s tem, da imamo en sam most za ves promet, že tako dovolj oviran, sedaj pa se vleče to tlakovanje že precej več kot en mesec. Ni čudno, da se občinstvo upravičeno pritožuje.

Umreti je hotel. Na žagi v Ivanji vasi je bil že dalj časa uslužben kot žagar 27letni Novak Miha iz Biške vasi. Možakar je oženjen z vdovo, ki je pripeljala k hiši dva svoja otroka iz prvega zakona. V torek, 7. t. m. pa je ta mož popolnoma trezen in pri pameti izpil velik kozarec octove kisline. Seveda ga je začelo peči po grlu in v želodcu. Nato je šel k bližnjemu potoku in se vrgel vanj, hoteč se na vsak način utopiti. Pa tudi tu ni imel sreče — voda je bila prehlitva. Ljudje, ki so prišli slučajno mimo potoka, so slišali njegovo grgranje in videli, kako otapava po blatni vodi, so mu takoj priskočili na pomoč in ga izvlekli iz umazane mlakuže. Ko so ga vprašali, kaj se mu je pripetilo, je s težavo povedal, kaj je izpil in ker to ni pomagalo, se je hotel še utopiti, hotel je na vsak način umreti. Seveda so ga takoj prepeljali v kandijsko bolnišnico, kjer so mu temeljito izprali želodec. Zakaj je to storil, ni hotel povedati. Dejal pa je, da kaj takega ne bo nikdar več naredil.

Šoštanj

Popravek. V našem poročilu o požaru se je vrnila neljuba pomota. Posesnik Terče ni bil zavarovan za 20.000 Din, ampak samo za 6500 Din.

Sport. SK Šoštanj je preteklo nedeljo gostoval s svojim kombiniranim moštvom v Gotovljah proti tamonjnim nogometašem. Šoštanjčani so kot tehnično boljše moštvo zmagali z rezultatom 3:0 (1:0).

Slovenska Bistrica

Kmetijski kongres. Lesna in gospodarska združenja, r. z. o. z. v Slovenski Bistrici vabi vse kmetijske organizacije, gospodarje, gospodinjice, fante in dekleta, blapce in dekle na velevažni kmetijski kongres, kateri bo v nedeljo, dne 12. julija t. l. ob pol 10 v dvorani hotela »Belgrade« pod predsedstvom okr. kmet. ref. inž. g. P. Ferlica. Dnevni red: 1. Otvoritev in gov. 2. Pouk, kako naj kmet v današnji splošni krizi gospodarji? 3. Sadjarstvo in vinarstvo, vnovčevanje pridelkov. 4. Živinarstvo in svinjereja ter pouk o racionalni uporabi krme. 5. Praktično poučevanje o domačem mlekarstvu. Zaključni govor. Govorniki sami strokovnjaki. — Razstava kmetijskih strojev in orodja ter najnovejšega stroja za sortiranje jabolk po ameriškem načinu. — Zatorej pridite vsi!

Dobrota ob vročih dnevih ...

je, če si umijete glavo z Elida Shampooom. Lasje se vam ne samo dobro izperejo ... ampak vam ostanejo tudi lepi in zdravi!

Cerkveni vestnik

Abiturienti se še lahko prijavijo za duhovne vaje za oba tečaja: od 14.—18. julija in od 1.—5. septembra. Vsi, ki so se doslej prijavili, so sprejeti. Prijavi se na naslov: Vodstvo Doma duh. vaj, Zrinjskega c. 9, Ljubljana.

Za duhovnike bodo duhovne vaje v Domu od 27.—31. julija.

Pevska zveza

Vsem zborom, ki so se že prijavili za sodelovanje pri koncertu dne 8. sept., sporočamo, da bodo note za koncert v soboto na njihovih poštah, zato naj posrbe, kjer je to treba, da jih bodo imeli v soboto in v nedeljo že v rokah. Začnite takoj z vajami! Zbori, ki še žele sodelovati, naj se takoj prijavijo, da ne bo rok za vaje prekratek.

Prijglase za pev. tečaj se sprejemamo. Pozivamo zlasti one pevovodje, ki so se prijavili k zboru, da sporoče, ali pridejo, ali ne, da vemo računati. Pri tečaju bomo predelali nekoliko tudi pesmi za skupen koncert, da bodo vajo enotnejše in uspeh tem lepši. Zato vabimo vse pevovodje prijavljenih zborov še posebno k tečaju. — Odbor.

Sport

Plavalne tekme v Ljubljani.

V torek popoldne in včeraj dopoldne smo imeli kar dve plavalni prireditvi. Sosed iz Karlovca KSU je nastopil s svojimi plavalci proti Primorju in Iliriji. Prva prireditev se je vršila v Kolleziji, ki ni pripravna za plavalne tekme. To se je najbolje videlo pri waterpolo tekmi. Na eni strani je moral vratar stati v vodi, ki mu je segala komaj do pasu. Pri takem stanju seveda ne more biti govora o kakih regularni igri. Plitva voda je plavalce močno ovirala. Drugače so bili doseženi še dokaj dobri rezultati. Tudi obisk prireditve je bil dober. Gostje so povsod z izjemo prsnega plavanja podlegli, Primorje pa ni nastopilo samo s tekmovalci, temveč so startali tudi juniorji, katerih imena Primorje zelo veliko. Lahko rečemo, da bomo v par letih imeli v Ljubljani tak plavalni naraščaj, da bomo z lahkoto vzeli prvenstvo obmorskim klubom.

Glavni rezultati mitinga so: 100 m prsno: L. Vilfan 1:03:6 (boljše od državnega rekorderja); 2. Tuma; 3. Novakovič (KSU).

200 m prsno: 1. Lukačič (KSU) 3:21:5; 2. Laškarn; 3. Kukovec (P).

50 m prosti juniorji: Maier (P) 32 sek.; 2. Cortan (KSU).

100 m hrbtno gospodje: 1. Vilfan 1:21:2; 2. Keser (KSU) 1:36:6.

Štafeta 4x50: 1. Primorje v času 2:03:3 (boljše od državnega rekorderja); 2. KSU 2:18.

Mešana štafeta 3x100: 1. Primorje 4:07:3; 2. KSU 4:29. — Waterpolo tekma med Primorjem in KSU je končala brez golov. Tekma ni bila na višini, največ radi že omenjenih okolištin.

Včeraj dopoldne so pa Karlovčani igrali waterpolo v kopalski Iliriji in tako vrnili poset Ilirijanov v Karlovcu. Tekma je končala z lepo zmago domačih, ki so odpravili goste s 5:1. Domači so goste prekašali v vsakem oziru. Najbolj pa v plavanju. Sicer moramo priznati, da Karlovčani niso mogli tako uspešno igrati kakor doma. Voda v bazenu Ilirije je bila hladnejša kakor ponavadi, ker je bil prejšnji večer bazen očiščen. Ta tekma je izzvala med navzočimi tako navdušenje, da bi bilo dobro, ako bi priredili še več takih tekem. Saj je waterpolo res lepa in zanimiva igra.

Nedelja?

Kaj bo, se že danes sprašujejo. Ta radovednost vlada namreč med sportniki, in kogar zanima, mu povemo, da igra proti Primorju Hajduk v tekmi za ligino prvenstvo. Naši klubi so nam dosti dolžni. Hajduku, ki si je pridobil svetovni renome, bo treba odvzeti dve točki. Na lastnih tleh to ni ravno tako težko. Kajti znano je, da se Hajduk nikdar ne bori na tujih tleh tako kakor na lastnih. Primorje bo moralo popraviti lanski poraz 11:0, in letošnji 5:1. Pričakujemo, da bo našim igralcem to tudi uspešno. Zlasti, ako se ne bodo pustili vreti iz koncepta in bodo zaigrali na tak način kakor prejšno nedeljo. Temo bo vodil Fabris iz Zagreba. Tako za Hajduka kakor tudi za Primorje je tekma važna. Upajmo seveda najboljšje.

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Petek, 10. julija: 12.15 Plošče — (Odlomki iz oper, averture) — 12.45 Dnevne vesti — 13.00 Čas, plošče, borza — 18.30 Salonski orkester — 19.30 Gospodinjska ura, gđe. Cilka Krekova — 20.00 Pravljičje, radio tetka — 20.30 Prenos iz Belgrada — 22.30 Čas, dnevne vesti.

Sobota, 11. julija: 12.15 Plošče — 12.45 Dnevne vesti — 13.00 Čas, plošče — 18.30 Salonski kvintet — 19.30 Dr. L. Campa: Časnik in časnikarstvo — 20.00 Slovenska glasba, salonski kvintet — 21.00 Prenos z Bleda (Park hotel Kasino na Bledu) — 22.00 Čas, dnevne vesti — 22.15 Harmoniko solo, g. Stanko.

Drugi programi

Sobota, 11. julija:

Belgrad: 12.35 Radio orkester — 19.00 Plošče — 20.00 Koncert — 20.30 Operetna ura — 23.00 Večerna glasba. — Zagreb: 12.30 Plošče — 20.30 Vokalni koncert pevskega društva »Vrbeniča« iz Krške vasi: Slovenske pesmi — 22.00 Večerna glasba. — Budapest: 12.05 Moški pevski zbor — 17.30 Koncert opernega orkestra — 19.15 Koncert ciganske glasbe — 20.30 Koncert vojaške godbe, nato cigarska glasba. — Dunaj: 12.00 Opoldanski koncert — 14.50 Otvoritev dunajskega stadiona — 19.45 Pevski koncert — 20.25 Pestrta ura — 21.40 Večerni koncert. — Milan, Torino: 19.45 Pestrta glasba — 21.00 »Marij in Marija«, komedija. — Praga: 19.05 Kabaret — 21.00 Poljudna glasba. — Langenberg: 13.05 Opoldanski koncert — 20.00 Vesel večer — 23.30 Plesna glasba. — Rim: 13.32 Radio kvintet — 21.00 »Moč usode«, opera, Verdi.

Rast božjega semena v Bosni

Pravkar — dne 5. t. m. — je poteklo prvih 50 let, odkar je veliki papež Leon XIII. z apostolskim pismom »Ex hac augusta Principis Apostolorum Cathedra« ustanovil v Bosni in Hercegovini redno cerkveno hierarhijo. Povod za to izpremembo v cerkvenih razmerah teh dveh dežel jedala okupacija Bosne-Hercegovine po Avstro-ogrski na podlagi sklepov berlinske konference leta 1878. Pred letom 1881. ti dve deželi nista imeli redne hierarhije. Bili sta pravi misijonski pokrajini, dasi je živelo na njunih tleh že zelo staro, celo apostolsko krščanstvo. Ze apostol narodov, Pavel, je ponesel evangelij, kakor sam piše v svojem pismu na Rimljane, tja do Ilirije. Njegovim naslednikom so krščansko stvar tako pospešili, da so mogli ustanoviti že redne škofije v teh deželah, s sedeži v Solunu in Sremsu. Rimski papeži — tako piše R. Rysary, OFM, v »Reichsposti« z dne 5. t. m. — so posvečali tem deželam svojo posebno skrb, tako da se je moglo krščanstvo srečno razvijati.

Toda ta cvetoči razvoj so kmalu prekinili navali novih narodov: Gotov, Hunov, Avarov in Slovanov. Obsežne pokrajine so ostale za njimi opustošene in brez prebivalstva, mesta in stare, slavne škofijske stolice porušene in osirotele. V 7. stoletju so se naselili tod Srbi. S tem so nastale za rimske papeže nove naloge. Misijonsko poslanstvo opata Martina odvarja v teh pokrajinah novo misijonsko dobo. Po daljšem prizadevanju se je posrečilo te nove narode pridobiti za krščanstvo, vsem na čelu njihova kneza Porin in Porga. Cvetoča doba krščanstva se začela s Cirilom in Metodom, ki sta delovala tudi v teh pokrajinah.

Nov udarec za krščanstvo pomeni Focijev razkol. V 11. in 12. stoletju je postala grška cerkev po vseh balkanskih deželah, in tako tudi v Bosni in Hercegovini, državna cerkev, latinska cerkev pa je doživljala povsodi najtrša preganjanja. Nekoliko so se izboljšale razmere za latinsko cerkev začasa ogrske

kanu v tej prvi dobi svojega poslanstva, označujejo zgodovinske besede: »Njihovo misijonsko delo je zmagalo bogumilsko krivoverstvo in zlomilo pohod grškega razkola.«

Ko so prišle balkanske dežele pod turško oblast, je nastal v misijonskem delu preokret, in to posebno v Bosni. Ko je poraz na Kosovem polju leta 1459. zapečatil usodo srbskega naroda, je postala leta 1463. tudi Bosna turška provinca. Sledila je doba neprestanega trpljenja in mučeništva za pastirje kakor za čredo, čeprav ni bilo pravega preganjanja kristjanov. Mohamed II. je leta 1463. celo s posebnim fermanom zajamčil frančiškanom v

Navpično po steni — kdor je mož za to!

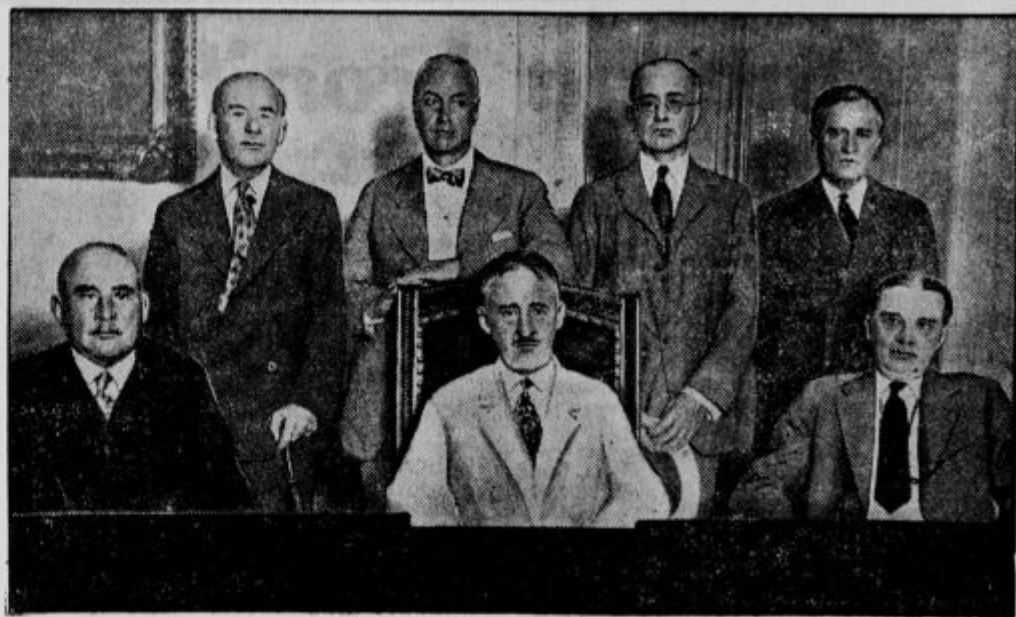
Bosni varnost in versko svobodo. S tem je bilo dušno pastirstvo omogočeno in strpnost od zgoraj zagotovljena, več pa ne. Kajti najsi so izdajali sultani še tako stroge ukaze v varstvo kristjanov, njih vpliv ni nikoli segal do zapadnih pokrajin njihove države. P. Bralič našteva za leta 1528. do 1833. nič manj kakor 86 samih frančiškanov, ki so umrli za svojo vero.

Verodostojne listine dokazujejo, da je po izpreobrnitvi slovanskih narodov v Bosni upravljal vse to veliko ozemlje po en sam škof, ki je spadal zdaj pod jurisdikcijo solunskega nadškofa, pozneje pa menjaje pod škofe v Splitu, Baru in Dubrovniku.

Da bi odpomogel temu nedostatku, je odposlal že Inocene III. v začetku 13. stoletja Janeza Kazemarskega kot legata v Bosno; ta je poslal papežu izčrpno poročilo o stanju bosenske cerkve. Poročilo navaja, da se je mudil tedaj v Bosni en sam škof, že siv starček. Legat je predlagal, naj imenuje papež za Bosno vsaj 3 do 4 latinske škofe. Toda šele Gregor IX. je vzel to stvar v roke in poslal leta 1233. svojemu legatu v Panoniji, kardinalu Jakobu, škofu v Prenesti, pismo s pozivom, da naj ustanovi škofije v Bosni. Do tega ni prišlo, a papež je imenoval vsaj enega delavnega škofa za Bosno.

Potem je papež Evgen IV. uvedel pogajanja za boljšo cerkveno organizacijo z bosenskim kraljem Stefanom Tomislavom, katerega mu je bil podelil kraljevo krono. Kralj pa je omahoval in ni prišlo do nikake odločitve. Ko se je potem njegov sin Stefan obrnil na papeža Pija II. in obljubil, da bo stvar pospeševal, tako da so bile vse ovire premagane — tedaj se je odigrala ona orjaška zgodovinska tragedija na Kosovem polju; bosensko kraljestvo je postalo pokrajina turške države in so bile za stoletja uničene vse nade. Edini škof je moral bežati.

V teh časih stiske so bili frančiškani — kakor poudarja papež Leon XIII., v svojem apostolskem pismu — ki so se v vsakem po-

John Pierpont Morgan (levo), državni tajnik Stimson (na sredi) in Owen D. Young, ki vodijo zadnje dogovore z evropskimi vladami glede Hooverjeve akcije za odlog nemških vojnih dajatev.

gledu zavzeli za dušne, pa tudi telesne potrebe svojih vernikov. Ko se je položaj kristjanov pod Turki nekoliko izboljšal, so 5. nov. 1735 ustanovili apostolski vikariat, ki je obsegal celo Bosno, pa tudi Hercegovino in mu je načeloval škof. Pij IX. je ustanovil potem leta 1852. poseben apostolski vikariat za Hercegovino. Leon XIII. je slednjič po dogodkih leta 1878. z veliko energijo izvedel načrt svojih prednikov in dne 5. julija 1881 ustanovil hierarhijo v Bosni in Hercegovini.

Tako je tedaj te dni poteklo prvih 50 let od ustanovitve bosensko-hercegovske hierarhije, a že ta kratka doba kaže bogate sadove, ki so zrastle iz trdne ureditve cerkvenih razmer med Savo in Drino, na tleh, ki jih je po jila mučeniška kri. Evangelij, ki so ga označevali tu frančiškani v najhujših časih in ga branili z občudovanja vredno vztrajnostjo, se je mogočno razrastel, kakor svetopisemsko drevo iz gorčičnega zrna, ki razširja danes svoje veje nad Bosno in Hercegovino.

25, ne 25.000

Poročali smo, da je ameriški pisatelj Dreiser priznal tatvino 25.000 dolarjev, ki jo je izvršil v mladosti. Ali teh 25.000 dolarjev se je sedaj izkazalo kot pristna ameriška raca, ki ji je verjel ves svet in s tem povzročil Dreiserju veliko krivico. Dreiser je v resnici priznal, da je v mladosti ukradel v banki, kjer je bil uslužben. 25 dolarjev, pa še v to tatvino ga je prisilila skrajna beda, v kateri je živel s svojo sestro. 25 je pa vse kaj drugega, kakor 25.000 dolarjev. Težko je verjeti, da bi se dobila kje kakšna banka, ki bi hotela odpustiti tatvino tako velikega zneska. — Pripominjamo, da je Dreiser med drugim napisal roman, ki ga štejejo med najlepše na svetu: »Jennie Gerhart«.

Sösetalska zagradba pri Osterode v Harzu, ki bo oddajala letno 22 milijonov kubičnih metrov pitne vode in je največja tovrstna naprava v Nemčiji.

4000 žrtev kitajske povodnji

V Kvantungu so bile minole dni silne povodnji, ki so zahtevale do 4000 človeških žrtev. Cele vasi je zalila voda, predno je prišla pomoč. Tudi v Kantonu je povzročila povodenj ogromno škodo in uničila veliko človeških življenj. Sedaj prete v krajih, ki so bili poplavljeni, kužne bolezni. Vlada je odposlala čete, da izvrše razkuževalna dela.

Tudi rastline se dajo cepiti proti boleznim

Raziskovalec Fr. Tobler je nedavno pokazal, da se dajo tudi rastline imunizirati proti raznim škodljivcem (bakterijam ali nižjim glivicam), ako jih lahko okužimo z njimi. To je dokazal na orhidejah, begonijah in drugih cvetlicah. Celu hruške je imuniziral proti omeli. Poleg naravne, aktivne imunizacije pa moremo uporabiti tudi umetno, pasivno, namreč s cepitvijo ekstrakta iz umetnih kultur škodljivcev. Potemtakem bi stali na pragu novega načina v pobijanju rastlinskih škodljivcev, ki je soroden onemu za pobijanje živalskih kužnih bolezni.

Tesla 75letnik

Nikola Tesla, slavni Hrvat iz Smiljana na Hrvaškem, praznuje danes, 10. julija, v New Yorku 75 letnico svojega življenja. Kljub visokim letom je veliki raziskovalec še popolnoma zdrav in svežega duha. Izjavil je, da bo v kratkem izročil javnosti svojo najpomembnejšo iznajdbo. O tej iznajdbi zaenkrat še ne more govoriti, a tiče se novega vira energije. Trajalo bo pa morda še par mesecev, predno bo mogel svojo iznajdbo pokazati svetu. — Znano je, da se je Nikola Tesla v zadnjem času pečal s pridobivanjem električne energije iz solnčne toplote.

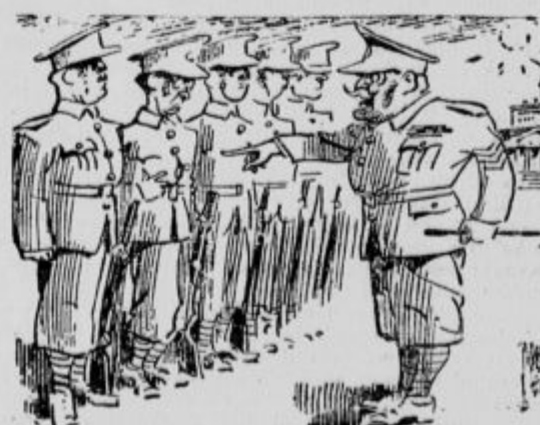
Stimson, ameriški državni tajnik, ki se za vse slučaje opremlja s padalom, preden se izroči letalu, ki ga je imelo na njegovi poti v Evropo ponesti iz Washingtona v Newyork.

Ljudožrci snedli dva letalca

Minoli mesec sta med svojim poletom na Novo Gvinejo brez sledi izginila dva avstralska letalca. Te dni pa sta prišla iz notranjosti Nove Gvineje dva domačina, ki sta pripovedovala o letalu in dveh belih možeh. Ta dva so domačini ujeli in ju použili na slavnostnem obedu.

Avtomobilist, ki ga je bil stražnik ustavil zaradi prehitre vožnje, je bil zelo ogorčen. »Nikar me ne poučuj,« je dejal; »o avtomobilizmu vem toliko, da bi mogel s tem napolniti cele knjige!« »Je že mogoče,« je mirno odvrnilo oko postave. »Toda z onim, česar ne veste, bi mogli napolniti bolnišnice...«

Zdravnik naroča bolnišnici ženi: »Vaš mož potrebuje, da ozdravi, samo miru. Zapisal bom pomirjevalno sredstvo.« »Kolikokrat na dan pa naj mu ga dam?« »Sami ga jemljite vsako uro po eno žlico.«

»Kaj pa pomenja ta odpeti gumb tukaj, zanikrnez? Menda se ne nameravate na vez-bališču solnčiti!«

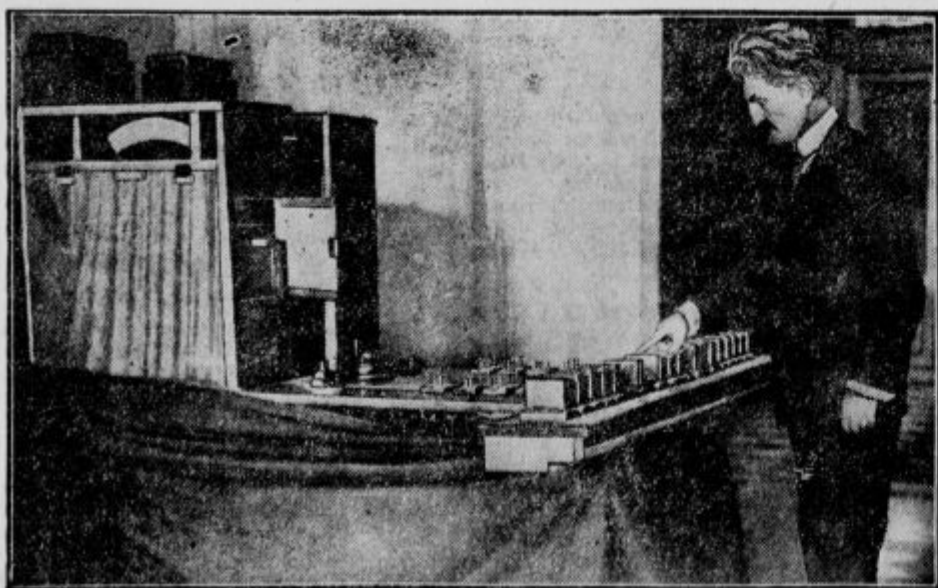
Polarni raziskovalec Ellsworth (levo) in milijonar W. B. Leeds, Američana, ki se na »Zeppelinu« udeležita potovanja na severni tečaj.

»Zeppelinovec« znamke za polet na severni tečaj.

oblasti v teh deželah. Todi in tam je prišlo celo začasno do unije z latinsko cerkvijo.

Kmalu nato je čez Bolgarijo našla pot semkaj iz manihejskih naukov izvirajoča patarenska ali bogumilska kriva vera, ki je skoraj tri stoletja kalila krščanske vire v teh deželah. Neutrudna verska vnema je privedla nato v te pokrajine frančiškane in dominikance, ki so si prizadevali, da bi očistili vero zmotnih naukov in razkolne narode zopet združili z Rimom. Misijonsko delo frančiškanov sega nazaj do začetka 14. stoletja; po vseh balkanskih deželah, posebno pa v Bosni, so bili glavni zastopniki, a marsikje edini nositelji katoliškega misijonstva. Zasluge, ki so si jih pridobili sinovi sv. Frančiška na Bal-

Stroj za štetje glasov, ki ga je kot prvi uvedel francoski parlament. Na sedežu vsakega poslanca se nahajata po dva električna gumba za glasovanje z da ali ne. Uspeh se pokaže na predsednikovi mizi ter more predsednik brez drugega ugotoviti število glasov.

Gospodarski momenti na letošnjem izseljenskem kongresu

Letošnji izseljenski kongres, ki se je pred kratkim vršil v Ljubljani, Zagrebu in Beogradu, je bil važen zlasti z vidika repatriacije naših izseljencev, kajti računati moramo z dejstvom, da se bo vsled velike gospodarske krize, ki se ostro občuti tudi v ameriških Združenih državah, mnogo brezposelnih izseljencev skušalo povrniti v staro domovino, če jim bo le kolikaj kazalo. Nekateri imajo prihranke, drugi so jih mogli v veliki meri že izrpati. Vsem pa bo treba preskrbeti zaposlenje, oziroma možnost primernega udejstvovanja v tej ali oni gospodarski panogi. Tako bo razumljivo, da se je na kongresu poleg drugih momentov velika pažnja posvečala posebno gospodarskim problemom.

Takoj ob otvoritvi strogo poslovnega dela kongresa v Zagrebu je višji svetnik ministrstva za socialno politiko dr. Fedor Araničnik, prejšnji šef izseljenskega komisariata v Zagrebu in znan prijatelj naših izseljencev, uradno izjavil, da se je vlada odločila, da na enak način kot je to storila pri Prvi srbski zemljoradniški zadrugi odškoduje naše izseljence tudi za vse vloge, ki so jih izgubili pri drugih bankah (n. pr. pri Slavenski banki itd.) v stari domovini. Kot nam je pozneje pojasnil dr. M. Nedeljković, glavni ravnatelj Poštne hranilnice, se bo ta akcija izvršila potem Poštne hranilnice, ki bo oškodovanim strankam izdala lastne hranilnice knjižice za vsote, ki so jih izgubili. Z velikim zanimanjem pričakujemo besedilo zakona, odnosno ministrske uredbe ter smo rado vedni, če bodo tu vključeni tudi nekateri manjši zavodi v sedanji dravski banovini, ki so skušali pridobiti vloge z neprimernim licitiranjem obrestne mere nazgor. Vsekakor bi bilo poleg tega želeli še, da bi bile tu vključene tudi vloge povratnikov, vsaj za gotovo dobo po povratu v domovino, ker povratniki takoj niso imeli prilike, da bi se zadostno informirali, ampak so vložili svoj težko prislužen denar tam, kjer se jim je nudila najvišja obrestna mera, oziroma kamor so slučajno najprej zašli. Zakon od 18. januarja t. l. glede izplačila vlog »Prve Srpske Zemljoradniške Banke« predvideva namreč povračilo vlog samo onim državljanom kraljevine Jugoslavije, ki so se ob času, ko so denar vložili, nahajali izven mej kraljevine Jugoslavije zaradi zapuščila z ročnim ali umskim delom.

Prej omenjeni zakon dopušča možnost, da se potem ministrske uredbe označijo nadaljnji jugoslovanski zavodi (morejo torej biti banke ali pa

denarni zavodi katke druge vrste), ki so prišli v konkurz v času od 1. januarja 1925 do 18. januarja 1931, ko je stopil v veljavo navedeni zakon. Tu bi prišli v poštev še: Slavenska Banka, Beogradska ujednjena banka, Banka i štedionia za Primorje na Sušaku, Hrvatska seljačka zadruga banka v Zagrebu ter Prva lička štedionica v Gospiču itd. Besedilo predmetne ministrske uredbe, oziroma novega zakona bo brez dvoma v kratkem na razpolago.

Ne moremo dovolj naglasiti velike važnosti gornje odredbe, ki bo z enim mahom silno dvignila zaupanje naših izseljencev v našo narodno državo, oziroma domače denarne zavode, posebno sedaj, ko je naša valuta definitivno stabilizirana na zlati podlagi. Zato je kongres v eni svojih resolucij v Beogradu pozdravil tudi stabilizacijo jugoslovanske valute kot izredno važen faktor pri ureditvi našega narodnega gospodarstva.

Vsled ureditve naših valutarnih razmer nam bo lažje omogočen dotok tujega kapitala, ki ga še vedno potrebujemo v veliki izmeri. V zvezi s tem vprašanjem smo imeli na kongresu v Zagrebu priliko čuti izredno zanimiv referat glav. tajnika Trg. in obrtne zbornice v Zagrebu, dr. Adolfa Cuvaja. Po njegovi cenitvi znašajo prihranki jugoslovanskih izseljencev v Ameriki najmanj okrog 4 in pol milijarde dinarjev. Ta cenitev bo gotovo zelo zmerena, če pomislimo, da so v povojnem času naši ljudje iz inozemstva včasih v enom samem letu poslali eno celo milijardo dinarjev, tako da povojne pošiljave skupno brez dvoma znašajo preko deset milijard, naravnost ogromna vsota, brez katere bi bili težko stabilizirali našo valuto.

Od poslanega denarja so izseljenci glasom cenilne g. Andričevića (glej izselj. glasilo »Novi Iseljenci«, Zagreb, od 1. febr. 1931) izgubili pri Prvi Srpski zemljoradniški banki menda okrog 35 milijonov dinarjev, veld česar je bila tu posebna intervencija iz strani države gotovo na mestu. Pri ostalih propadlih zavodih pa se ta izguba ceni na 10 do 15 milijonov dinarjev. Vsled teh izgub so se naši ljudje zelo plašili. Na drugi strani pa je vsled gospodarske krize propadlo sedaj tudi v Ameriki mnogo bank, in kot mi je pravkar pripovedoval vodilni funkcionar neke ameriške organizacije, sedaj skrivajo denar — ne sicer v nogaviceh kot v staromodnih fiših, ampak — v posteljah, kar je morda še slabše.

(Konec prihodnjic.)

Izvozna carina za alkoholne pijače v CSR

Glasom nove trgovinske pogodbe kraljevine Jugoslavije z republiko Češkoslovaško veljavne od 1. junija 1931, se morejo uvažati v Češkoslovaško med drugim vina in žgana iz Jugoslavije pod sledečimi pogoji (tu so upoštevane možnosti predvsem v dravski banovini):

Močne alkoholne pijače: likerji, ekstrakti za punč in druge močne alkoholne pijače z dodatkom sladkorja ter drugih snovi, franciske, v originalnih steklenicah, z uverjenjem o poreklu — carina 1500 Din za 100 kg.

Druge močne alkoholne pijače: slivovka in tropinovec z največ 45 vol. odstot. alkohola, z uverjenjem o kakovosti, v katerem je izkazan procent alkohola in je potrjeno, da sta slivovka in tropinovec pristen proizvod destilacije sliv (čespej), odnosno tropin: v sodih 1640 Din za 100 kg, v steklenicah 1000 Din za 100 kg.

Vino, sadje, med, mošt od grozdja in mošt od sadja, sokovi od plodov, sadja in jagod, nezgoščeno, medica: v sodih: vino iz dravske banovine, z uverjenjem o poreklu in s certifikatom o analizi 210 dinarjev za 100 kg, v steklenicah: vino iz dravske banovine itd., kakor pod 1), 420 Din za 100 kg.

Za izdajanje uverjenj o poreklu pri izvozu iz dravske banovine je pooblaščen — kakor doslej — zbornica za TOI v Ljubljani na osnovi potrdila kmetijskega oddelka kr. banke uprave v Ljubljani, za izdajanje uverjenj o kakovosti in certifikatov, o analizi pa kmetijska poskusna in kontrolna postaja v Mariboru.

Poskusno oranje z ročnim motorjem v drevnicah na Poljanah. Kmetijska družba priredi v nedeljo 12. t. m. ob 9 dopoldne poskusno oranje z ročnim motorjem »Pionir«, ki izvršuje razna njivska dela. Ta traktor se da uporabiti ne samo za oranje, ampak tudi za okopavanje, branjanje, za vlečenje vozov itd. Kako izvršuje svoje delo, bomo videli v nedeljo pri tej poskušnji. — Nadalje se bo preizkušal razpisati za umetna gnojila Ruše-Majš, ki troši gnojilo istočasno pri oranju. Tudi ta razpis je bil opisan v 10. štev. »Kmetovalca« v članku »Razpis za umetna gnojila«. — Kmetovalci iz ljubljanske okolice in drugi zainteresirani se vabijo, da si v nedeljo 12. t. m. ob devetih ogledajo delo teh strojev v družbeni drevnici na Poljanah.

Za izvajanje čl. 85. zakona o drž. računovodstvu. Beograd, 9. julija. AA. Centrala industrijskih korporacij je skupno z drugimi gospodarskimi organizacijami že večkrat insistirala, da se začne točno izvajati člen 85. zakona o drž. računovodstvu, ki omejuje prve licitacije pri drž. nabavah na domače izdelovalce in domače industrije. Trgovinski minister je pristal na to in je na podlagi čl. 85. zakona o drž. računovodstvu razposlal vsem ministrom zlasti pa ministru prometa in ministru vojske in mornarice, kr. banknim upravam, upravi drž. monopolov itd. okrožnico, v kateri med drugim pravi: Pokazalo se je, da se je pri licitacijah za drž. nabave uvedla praksa, ki nasprotuje zakonu o drž. računovodstvu in da se pri vseh licitacijah dovoljuje udeležba tudi tujih izdelovalcev poleg domačih. S tem se oškoduje domača industrija, ki čisto ne more tekmovali s tujimi tvrdkami. Zakon o drž. računovodstvu zlasti čl. 85., predpisuje, da se vselej, kadar gre za predmet in material, ki se lahko nabavi doma, morajo v prvi vrsti upoštevati samo domače tvrdke. Edino tedaj, če predmet ali materiala ni doma ali pa so cene previsoke, mora dotični resorni minister odrediti pojezno licitacijo, kjer lahko konkurirajo tudi tuje tvrdke. — Ta okrožnica je sporočena predsedniku vlade, da se bodo v bodoče vsa ministrstva točno po njej ravnala.

Borza

Ljubljana, 9. julija 1931.

Denar

V današnjem deviznem prometu so tečaji bili nekoliko slabši. Promet je bil slab in je vse zaključene devize dala Narodna banka.

Ljubljana. Amsterdam 2273.61—2280.45, Berlin 1339.74—1343.76, Bruselj 788.45—790.84, Budimpešta 987—989.96, Curih 1095.45—1098.75, Dunaj 793.61—796.04, London 274.68—275.50, New York

5634.95—5651.95, Pariz 221.39—222.05, Praga 167.16—167.66, Trst 295.76—296.66.

Zagreb. Amsterdam 2273.61—2280.45, Dunaj 793.61—796.04, Berlin 1339.74—1343.76, Budimpešta 987.00—989.96, Bruselj 788.45—790.81, Milan 955.66—296.66, London 274.68—275.50, New York kabel 5645.95—5662.95, ček 5634.95—5651.95, Pariz 221.39—222.05, Praga 167.16—167.66, Curih 1095.45 do 1098.75.

Beograd. Amsterdam 2273.61—2280.45, Berlin 1339.74—1343.76, Bruselj 788.45—798.81, Budimpešta 987—989.96, Curih 1095.45—1098.75, Dunaj 793.61—796.04, London 274.68—275.50, New York 5634.95—5651.95, Pariz 221.39—222.05, Praga 167.16—167.66, Trst-Milan 295.76—296.66.

Curih. Beograd 9.1075, Pariz 20.21, London 25.0825, New York 515.50, Bruselj 71.97, Madrid 49, Milan 26.985, Amsterdam 207.60, Berlin 122.30, Dunaj 72.57, Stockholm 138.27, Oslo 138.10, Kopenhagen 138.10, Sofija 3.735, Praga 15.26, Varšava 58, Budimpešta 90.16, Atene 6.68, Carigrad 2.445, Bukarešta 3.0675, Helsingfors 12.97.

Dunaj. Dinar notira deviza 12.53114, valuta 12.51.

VREDNOSTNI PAPIRI

Na ljubljanski borzi je bila danes zaključena vojna škoda promptna po 386 in Trboveljska po 257.50.

Tečaj državnih papirjev so ostali danes v glavnem neizpremenjeni z nazadujočo tendenco. Prometa je bilo manj kakor včeraj. Bančni papirji so ostali neizpremenjeni. Do prometa je prišlo samo v delnicah Union in Jugobanke po neizpremenjenih tečajih. Tudi industrijski papirji so ostali v glavnem neizpremenjeni, do zaključev pa je prišlo samo v delnicah Drave po neizpremenjenem tečaju 233.

Ljubljana. 8% Bler. pos. 91 bl., 7% Bler. pos. 81 bl., vojna škoda promptna 386 zaklj., Celjska pos. 150 d., Ljublj. kred. 120 d., Praštediona 950 den., Kred. zavod 195 d., Trboveljska 257.50 zaklj., Veve 120 d., Slavnica 40 d., Ruše 84 d.

Zagreb. Drž. papirji: 7% inv. pos. 145 d., agrarni 46 d., vojna škoda ar. 390—392, kasa 391—393 (392, 391.50), 12. 394.50—396 (395), 8% Bler. pos. 90—90.50, 7% Bler. pos. 79.875—80.25 (80), 7% pos. Drž. hip. banke 80—80.75, 6% begl. obv. 62.25—62.75 (62.50), Tobacne srečke —, Bančne delnice: Ravna gora 69—75, Hrvatska 50—60, Katolička 33 do 35, Poljo 53.50—55, Kreditna 121—126, Union 163—165 (163), Jugo 66.50—67 (67), Lj. kred. 120 do 123, Medjunarodna 68.50 d., Narodna 6500—7000, Obrtna 36 d., Praštediona 955—965, Srbska 190 do 192, Zemaljska 120—122. — **Industrijske delnice:** Nar. sum. 25 d., Guttman 110—120, Slavonija 200 den., Našice 65—70, Danica 210 bl., Drava 235—236 (235), Sečerača Osjek 245—250, Nar. ml. 15 bl., Brod. vag. 55 bl., Veve 120 d., Isis 41—45, Ragusa 300—330, Oceanica 190—205, Jad. plov. 540 bl., Trboveljska 256—265.

Beograd. Narodna banka 6.700, 7% inv. pos. 85 bl., agrari 46.75—49, vojna škoda 388—390 (500 kom.), 7. 389—391 (200 kom.), 12. 399—401 (800 kom.), begl. obv. 62.75—63.50, 7% Bler. pos. 80 (2000 dol.), 7% pos. Drž. hip. banke 80.50 bl.

Dunaj. Don. sav. jad. 92.80, Wiener Bankverein 14.90, Escompleks 150.25, Ruše 17.25, Alparine 14.75, Trboveljska 32, Leykam 2, Rima Murany 43.25.

Notacije drž. papirjev v inozemstvu: London: 7% Bler. pos. 79.75—80, New York: 8% Bler. pos. 88.50—90, 7% Bler. pos. 79.75—80, 7% pos. Drž. hip. banke 77—79.

Žitni trg

Na žitnem trgu je zavladalo večje povpraševanje, kar je povzročilo okrepitev cen nad minimalno določeno mejo. Tako se je danes v Ljubljani trgovala dopolne sremenska pšenica po 208.50 do 210, popoldne pa je že narasla nje cena na 217.50—220.

Na ljubljanski borzi sta bila zaključena 2 vagona pšenice. Nadalje notira na ljubljanski borzi koruza ml. tar. 142.50—145, navadna vognina pa 147.50—150.

Novi Sad. Pšenica: sr. nova 78/79 kg 167%—170. Vse ostalo neizpremenjeno. — Promet: pšenica 12 vagonov, koruza 12 vagonov, moka 10 vagonov, otrobi 2 vagona. Tendence: neizpremenjena.

Budimpešta. Tendence: prijazna. Promet: omejen. — Koruza: julij 13.69—13.70, zaklj. 13.69—13.70; avgust 13.65—13.68, zaklj. 13.67—13.68; maj 11.83—12.02, zaklj. 12.01—12.03.

Gospodarska kriza in MUD

(Dalje.)

Vprašanje kapitala in kredita — Vprašanje zlata.

Tretji izvor motenja: Pomanjkanje možnosti prilagoditve vez, potom katerih zavisí po mnenju mnogih krogov dejanska kupna moč, izražena v denarju in kreditu, od na svetu razpoložljive količine zlata. To pomanjkanje je tvorilo enega izmed mnogih vzrokov za nečuten padec cen.

Že pred leti so opozarjali naši narodni gospodarji, strokovnjaki za delovni trg na zvezo, ki obstoja med gibanjem cen in brezposelnosti, in posebej še med kolebanjem vrednosti denarja in brezposelnosti. Padec cen spremlja vedno znatna brezposelnost. Ako se cene dvigajo, je brezposelnost v splošnem majhna. V teku let 1929 do 1930 je nastopilo splošno znižanje cen in brezposelnost je rasla v enaki meri. Tudi Rusija je to potrdila in sicer v nasprotnem smislu. Cene so se dvignile in istočasno je padlo število brezposelnih.

V kaki meri je vplivala količina zlata na gibanje cen? Na tem polju priznane osebnosti, profesor Cassel in Kitchin sta dokazala, da je zveza med dejansko kupno močjo, merjena po denarju in kreditu, in med na svetu obstoječo količino zlata zelo ozka. Z ozirom na to moremo z gotovostjo sklepati, da je nezadostnost razpoložljive količine zlata v primeri s potrebami produkcije in trgovine eden izmed mnogih vzrokov za propadanje cen.

Tudi od finančnega odbora Društva Zveze narodov ustanovljen pododsek za vprašanje zlata je v svojem poročilu leta 1931 opozarjal na ta problem in prišel do zaključka, da bo tvorila možnost preskrbe zlata za bodočih deset let ali še več okolnost, ki bo vplivala na padanje cen. Radi tega moramo skrbno nadzorovati tok dogodkov, da moremo pravočasno ukreniti odredbe, ki bodo omogočile bolj smoteno in gospodarsko uporabljanje zlata, ki tvori temelj vrednosti.

S tem je gospodarski pomen razpoložljive količine zlata dovolj jasno označen.

Poleg tega moramo opozoriti še na posebno težavo, namreč na pomanjkanje možnosti prilagoditve vezi med denarjem in kreditom in med zalogami zlata.

Tudi važnost tega problema je spoznal imenovani pododsek za vprašanje zlata, ga je označil in predlagal rešitev za to. Mnenja je, da more biti v svrhu kritja zlata na razpolago gotov odstotek denarja. Ta sistem pa more povzročiti težka motenja, zlasti, če se bliža kritje zlata zakoniti najnižji meri. Pri tem sistemu so centralne banke prisiljene, da vzdržujejo kritje zlata nad zakonito najnižjo mero, če hočejo preprečiti, da ne bodo povzročena ona težka motenja zaradi izpremembe zaloge zlata. Konec leta je znašal ta minimalni procent od 6 do 12%. Minimalni procenti bi se pa mogli znižati, ne da bi nastalo radi tega kakršnokoli oslabiljenje splošne kreditne stavbe. Na ta način bi dobile centralne banke večjo svobodo, s čimer bi bila odstranjena nevarnost pred nezadostnostjo dotokov zlata. To znižanje nepretrgno delo zlata na svetu bi bilo sposobno, da bi moč zaloge zlata centralnih bank dvignilo in da bi dalo celotnu sistemu več prožnosti.

Kjer ne uporabljajo zlata več za notranji obtoč, zavisí količina rezerve zlata, katero mora imeti centralna banka, bolj od verjetne izmere začasnega motenja ravnotežja njenih mednarodnih plačil, kakor pa od obsega njenega obtoka in njenih obveznosti, ki so plačljive vsak čas.

Tako je potrebna agrarnim državam dolžnicam, čijih izvoz obstoji le iz sorazmerno omejenega števila poljedelskega blaga v primeri s celotno zunanjo trgovino ali v primeri s povprečnim ravnotežjem njihovih mednarodnih plačil, brzokone večja rezerva, kakor državam, ki imajo raznoličnejše gospodarstvo.

Zato smo mnenja, da se morajo sedaj veljavna določila o kritju zlata izpremeniti in sicer radi tega, da je centralnim bankam omogočena za njihovo kreditno politiko primerna svoboda gibanja. Pri teh izvajanjih je posebno omejevalno vredno, da smatra upravni odbor mednarodnega urada dela, da je možno, da tvori ta težava vzrok za gospodarsko krizo in brezposelnost. Pomanjkanje možnosti prilagoditve med dejanskimi plačilnimi sredstvi in rezervo zlata je zlo, ki bi se moglo odpraviti le s pomočjo mednarodnega sporazuma v kreditnem vprašanju.

Pomanjkanje zaupanja in njegove posledice. Četrty izvor motenja: Pomanjkanje zaupanja, ki je pogosto vzrok neprimerne razdelitve zalog zlata, nezadostnega kroženja kapitala in utesnitve za dovoljevanje kreditov. S tem, da zadržuje to nezaupanje kapitalno preskrbo kapitala potrebnim državam, kakor tudi razvoj kupne moči potrošnikov, ni dopustil, da bi se zavril padec cen na svetovnem trgu.

Ni potrebno posebej dokazovati, kako vpliva pomanjkanje kredita na razvoj brezposelnosti. Profesor Hahn iz Frankfurta je dokazal, da ima pičlost kapitala v kaki državi v primeri z določenim gospodarskim položajem za posledico ali znižanje cen delojemalcem ali pa

brezposelnost. Država, ki ne more preskrbeti za obrt in poljedelstvo potrebnega kapitala, bo poleg tega tudi slaba odjemalka in bo od sosedov manj kupila, ker je padel v njej življenjski standart. Nasprotno pa poveča predkaz kredita potom bogatejše države ubožnejši državi delovno priložnost v slednji v večji meri, kakor se je radi tega zmanjšala v na kapitalu bogati državi. Zmanjšanje celo sploh ne nastopi, če se ni dovoljeni kapital odtegnil gospodarstvu, ampak je bil vzlet iz neizrabljene obilice denarja.

Zakaj torej ne doteka pod takimi okoliščinami kapital v ozemlja, kjer bi mogel donosati čim višji donos? Zakaj ne dobe dežele vzhodne in južne Evrope kreditov, ki bi jim dovoljevali zopetno vzpostavitev njihovega gospodarstva in hkrati dvig kupne moči njihovih prebivalstva? Zakaj to obotavljanje, ko bi vendar prišli rezultati gospodarstva držav upnic v prid njim samim, ker zalagajo trg držav dolžnic? Na to moremo dati samo sledeči odgovor: Pomanjkanje zaupanja. Znamenit diplomat je rekel: Evropa je bila leta 1914 treščena na tla radi velikega strahu, danes trpi pod šibo brezposelnosti radi vzajemnega nezaupanja.

Ureditve reparacij in zaveznih dolgov, odredbe za ureditev valute, katere so izvedli v nekaterih državah n. pr. v Franciji, v obliki kopičenja tekočega denarja, motenja gospodarskega ravnotežja med posameznimi stroški, vse to je manj vplivalo na porazdelitev kapitala, kakor pa stalni politični nemiri, katerih se svet že deset let sem ne more rešiti.

Mednarodni urad dela ima zavest, da je k tej nalogi veliko prispeval s tem, da je deloval na sklenitev dogovorov in medsebojnih obvez. S svojim delom je utrdil zavest skupnosti in mednarodno enotnost v prizadevanju za socialno pravičnost.

FOTOAMATERJI!

Vse fotopotrebitelje dobite v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani
Zahtevajte cenik!

Konjice

Velika vročina je nastopila zadnje dni pri nas. Polje je že precej ožgano.

Kolonica dijakin iz Zagreba se je za en mesec nastanila v obeh tukajšnjih osnovnih šolah. Čez dan prireja izlete v krasno konjiško okolico. Pravijo, da jim kraj zelo ugaja in se ne morejo načuditi našim naravnim krasotam.

Na Golici je prišel na oddih tudi umetnostni zgodovinar mons. Steska iz Ljubljane.

Razgovor ob potoku... »Katra, nova senzacija se nam obeta.« — »Kaj si pa spet iztaknila?« — »Snuje se baje neka cirkuška družba z omejeno zavezo, ki bo po španskem vzoru prirejala — bikoborbe.« — »Ježeš, kaj ne poveš Julat! Ta družba bo pa prav gotovo izven — konkurence.« — »To bomo pa šele videli.« — In potokel je za trenutek osupnil ob tej nenavadni novici, nato pa je leno valovil dalje in se ni nič več budil, saj je v Konjicah vse mogoče, kar drugod ni v navadi. On bo še kljub temu tudi brez konkurence.

Janče pod Ljubljano. V torek 7. julija so se zbrali pri tukajšnjem g. župniku Francu Vercetu njegovi duhovski sošolci, da praznujejo 15 letnico mašništva in dušnopastirskega delovanja. Kljub višini Janč in oddaljenosti se je zbralo od dvajset živih tovarišev petnajst. Štirje tega letnika (l. 1916) delujejo namreč med Slovenci pod Italijo, eden v Ameriki, dober del letnika pa je nastavljen po visokih župnijskih mestih ljubljanske škofije, kjer požirvalno deluje za blagor našega bribovskega ljudstva.

Vreče.

Kdor rabi vreče kupt jih najceneje pri trdkih:

Mirko Mlakar

Ljubljana - Slomškova ulica št. 11

Telef. št. 2947.

RAZPIS

Krajevni šolski odbor v Vodicah n. Ljubljano, razpisuje izvršitev napeljave elektrike v šolskem posloju. — Ponudbe je vložiti do 20. julija 1931 do 5 popoldne pri kraj. šol. odboru. — Pojasnila se dobe pri šolskem upravitelju.

Krajevni šol. odbor v Vodicah, dne 7. julija 1931.

Tudi v naši podružnici

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 5 (paviljon)

lahko plačate naročnino za »Slovenca«, »Domoljuba« in »Bogoljuba«, naročate inserate in dobite razne informacije. — Poslovne ure od pol 8 zjutraj do pol 1 popoldne in od 2 do 6 popoldne. Telefonska št. 3030.

Prostovoljno rudniško gasilno društvo Trbovlje I., javlja tužno vest, da je umrl njegov nadvse zaslužni tovariš, gospod

Ignac Holešek

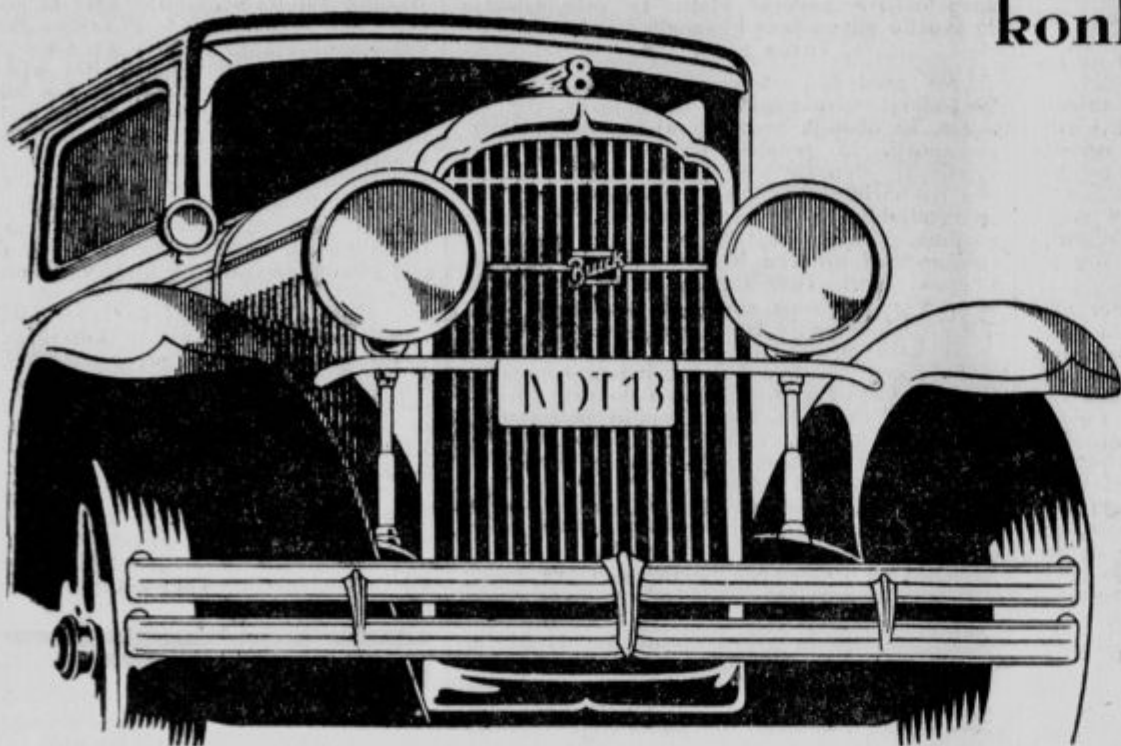
načelnik društva, poslovodja trboveljske gasilne župe in prisodnik tehničnega oddelka jugoslovanske gasilske zveze.

Pogreb nepozabnega pokojnika se vrši dne 11. t. m. ob 16 popoldne. Pokojniku bodi ohranjen časten spomin.

Trbovlje, dne 9. julija 1931.

Odbor prostovoljnega rudniškega gasilnega društva.

BUICKA se prodaja več ko dvakrat toliko kakor njegovega najhujšega konkurenta...

Moč in otmnost odli-
kujeta Buick 8

*Na to mislite kadar se odločate za
nakup avtomobila*

LETO za letom se prodaja več Buickov kakor katerega koli drugega avtomobila njegove cene — in vsako leto se ta razlika zveča. Statistike kažejo da kupijo v Združenih državah več ko dvakrat toliko Buickov kakor avtomobilov njegovega najslabšega tekmeča. Še več: 88% lastnikov Buickov se spet odloči za nakup Buicka, kadar si zažele novega voza.

Pomen te priljubljenosti je še večji, če pogledamo, kateri aloji kupujejo Buick. Državniki, vodilni pravniki, tehniki in poslovni ljudje — ljudje, ki znajo ceniti in si privoščiti le najboljše — so povsod kupci Buickovih avtomobilov.

Ni ga boljše priporočila od navdušenja poznavalcev. Ali hočete imeti avto, ki boste z njim zmeraj zadovoljni in vas bo vedno iznova navdušil? Potem se odločite za Buick!

BUICK 8

GENERAL MOTORS CONTINENTAL S. A.

5231 — Bucharest Office — Yugoslavia — 1 Slovenian paper 300 x 210 — B
Slovenec — May 12

Nekaj vrlin Buicka 8

1. Prekrasne Fisherjeve karoserije.
2. Valve-in-the-head straight 8 cilindrski motor.
3. Regulator temperature olja.
4. Dvojni razplinjevalec.
5. Prestava sistema Syncro-Mesh.

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1-50 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas 5 Din. Oglasi nad deset vrstic se računajo višje. Za odgovor znamke! Na vprašanja brez znamke ne odgovorjamo!

Službodobe

Vajenec
iz dobre hiše in z dobro šolsko izobrazbo, se sprejme v trgovini z mešaním blagom na deželi (Štajersko). Ponudbe na upravo »Slovenec« pod št. 7727. poleg hotela Štrukelj.

Učenca
poštenih staršev, s primerno šolsko izobrazbo, ki ima veselje do trgovine z manufakturo, špecerijo, železnino i. t. d., sprejme večja trdka v prometnem kraju. Ponudbe pod »Pošten« št. 7726 na oglasni oddelček »Slovenec«.

**Deset
dobrih tesarjev**
za opažna dela pri velikih železobetonskih stavbah sprejme
Ing. Dukić & drug
Ljubljana, Frančiškanski most.

Službe iščejo

Praktikant
z dvoraz. trg. šolo išče nameščenje. Gre tudi nekaj časa brezplačno. Naslov pove oglasni oddelček »Slovenec« pod št. 7732.

Kupimo

Srečke, delnice, obligacije
kupi Uprava »Merkur«, Ljubljana - Selenburgova ulica 6. II. nadstr.

Smo kupci
za trofazni električni motor
na vrtilni tok 220 Voltov od 20 do 25 KW. - Ponudbe na upravo lista »Slovenec« pod št. 7723.

Kupijo se
tri ženske narodne noše z aubami. Ponudbe s cenno na upravo »Slovenec« pod šifro »Narodna noša« št. 7806.

Prodamo

Proda se
malo rabljena omara za led (Eiskasten), pripravna za večje gospodinjstvo ali manjšo gostilno. Poizve se v Beethovnovi ulici št. 2/L.

Ia sveže hruške
kg po Din 4.50, omote po 30 kg franko vsaka železniška postaja pošilja: G. DRECHSLER, Tuzla - Bosna.

Pouk

Čamernikova šoferska šola
Ljubljana, Dunajska c. 36 (Jugo-avto). Prva oblast, koncesijonirana. Prospekt št. 16 zastoj. Pišite ponj!

Posestva

Dve parceli
po 700 m² prodam po ugodni ceni. Vrt popolnoma urejen. Izve se Černetova ulica 32, I. nadstr., Ljubljana 7.

Stanovanja

Odda se
s 1. avgustom prazna ali opremljena soba v lepi mirni vili v bližini mesta, osebi krščan. naziranja. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 7796.

Razno

Ajdo
za seme najlepšo sivo in črno pri Sever & Komp., Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 5.

Lanene tropine
in druga krmila nudi najceneje: Veletrgovina žita in moka, A. VOLK, LJUBLJANA Realizirna cesta 24.

Kopalne hlače
od 9 Din naprej dobite pri »Luna«, Maribor, Aleksandrova cesta št. 19. Poštna naročila točna.

Pozor gostilničarji!
Domače salame, priznane najboljše, in polnomastni polemendolski sir nudi I. Buzzolini, Lingarjeva ulica. 102-97.

Puhasto perje
čisto čobano po 48 Din kg, druga vrsta po 38 Din kg, čisto belo gosje po 130 Din kg in čisti puh po 250 Din kg. Razpošiljam po poštne povzetju. L. BROZOVIC — Zagreb, Hlica 82. Kemična čistilnica perja.

Za jesensko setev:

ajdo, koruzo, rdečo deteljo in repo dobite pri FRAN POGAČNIK-U Ljubljana, Dunajska c. 36

Ljudsko knjižničar: Iz založništva Jugoslov. knjižarnice v Ljubljani: 23. zvezek: Savinšek: IZPOD GOLICE, 30 Din, vez. 42 Din. — 30. zvezek: Stenkljevič: NA POLJU SLAVE, 28 Din, vez. 40 Din. — 31. zvezek: Conan Doyle, IZGUBLJENI SVET (The Lost World), Roman (s slikami), 24 Din, vez. 32 Din. — 32. zvezek: Reinmichl, ZAGORSKI ZVONOVI, Slaviti, NA SINAJ 30 Din, vez. 42 Din. — 33. zvezek: Bridges, NA POMOC, 30 Din, vez. 42 Din. — 35. zvezek: Brackel, CIRKUSKI OTROK, 28 Din, vez. 40 Din.

Otfried v. Hanstein:

85

Strahotno potovanje na Luno

Ko je tako zdaj sem zdaj tja odletaval, je končno vendar prišel do sidra in premišljal, kje bi ga trdno zasadi. Cisto nepotrebne skrbi, kajti ko je poskusil sidro vzdigniti, je opazil, da ga niti premakniti ne more, ker je že davno trdno primrznilo.

Potegnil je torej vrv in jo z lahkoto privezal za sidrovo steblo.

Vendar pa je pustil pol metra razdalja, da ne bi morda še raketa primrznila.

Nato se je vrnil, zopet stopil v zatvorno cev, zaprl vnanja vrata in glasno zaklical proti kabini: »Pridita hitro ven!«

Pa nihče mu ni odgovoril.

Še enkrat je zavpil, pa tudi zdaj se nihče ni zganil.

Prestrašil se je. Ali se je morda za njegove odsotnosti kaj pripetilo?

Odprl je vrata in videl, da oba časnika stojita tesno poleg njh in ga pričakujeta. Njegovih besedi nista slišala, dasi je mislil, da je kričal.

Zdaj so pa vsi trije šli v zatvorno cev, kajpada so notranja vrata kar najskrbneje zaprla, takoj nato pa so že bili na mesecu in se ozrli naokrog.

Kar so videli, je bilo grozljivo veličastno. Pod nogami niso imeli mehkega mahu, kakor je spočetka mislil Egon, ampak srez in lepe, nežne ledene like. Raskava tla okoli njih so bila mrtva in trda, preprežena in vsekrižem raztrgana z brazdami in razpokami.

Nebes ni bil ne moder ne obokan kakor na zemlji. Vlegel se je na mesec kakor črna, ploska krošnja. Posejan je bil z zvezdami, ki so bodeče jarko svetile tudi zdaj podnevi, to se pravi, ko je na mesecu bil dan, ki je dolg za petnajst zemeljskih dni; seveda pa so bile vse drugače razvrščene nego na zemlji in so se zdele kakor ostre, trde, mrzlo sijoče pike razne velikosti.

Za hrptom so imeli neizmerno svetlo solnčno ploščo, pa vendar niso prav nič čutili, da bi solnce grelo. Celo sneg, ki so ga navpično obsevali solnčni žarki, se ni topil, le prav tenka plast megle se je plazila po tleh.

Solnčna obla je bila videti približno prav tako velika, kakor jo vidijo zemljani.

V primeri z oddaljenostjo zemlje od solca, ki je tolikšna, da si jo človeški razum komaj predstavlja in ki znaša kakih stopetdeset milijonov kilometrov, je bilo tri sto šestdeset tisoč kilometrov, ki so jih prevozili letalci na mesec, toliko kakor nič. Nasprotno so pa videli, da je zemlja, ki je jasno blestela med stalnicami, in ki se jim je zdaj zdela kakor mesec, skoraj štirikrat tako velika kakor mesec od zemlje.

Sredino zemeljske plošče so tvorile ledene planjave tečajev, ki so blestele neskončno svetlo in celo prosto oko je lahko razločilo posamezne zemeljske celine, kakor se nam tudi mesečeve gore z zemlje vidijo podobne moškemu obrazu.

Egon je za hip odtrgal pogled od mogočnega prizora in se ozrl na toplomer. Imel je toplomer na petroleter, ki je lahko meril mrz do dve sto stopinj pod ničlo.

Toda nič več ni deloval, zamrznil je!

Nepotreben bi bil vsak še boljši instrument in nauk o svetovnem ledu je imel prav: obdajal jih je vseмирski mrz dve sto tridesetdesetih stopinj. Zravnal se je, da bi tovarišema povedal, kaj je pravkar dognal, zadivljen nad umetno kožo, da jih je mogla braniti pred tem neskončnim mrzom, ko ga naenkrat preseneti prečuden prizor.

Korus in Američan sta si stala nasproti, si očitvidno nekaj prav živahno dopovedovala, in delala vedno silnejše kretnje z rokama in nogama, tako da sta kar od meseca odskakovala. Videti sta bila obupana in grozno prestrašena. Naenkrat začneta z velikimi skoki dirjati proti raketi.

Prizor bi se lahko zdel čudaški in smešen, ako bi ga pošastna okolica ne napravljala groznega.

Možakoma se je poznalo, da se jima strašno mudi v raketo, zato sta ob svojih palicah poskakovala za hišo visoko, zopet nihala na mesec in nevede, kaj se z njima godi, pogledavala nazaj ter zopet hitela naprej.

Egon si ni mogel misliti drugega ko da se jima je nenadoma zmešalo. Stekel je za njima, jima migal z rokama ter ju končno došel, ko sta se oklenila vrat zatvorne cevi, se zavihlala vanjo in skrajno neprevidno nastežaj odprla kabino.

Že je bil za njima, zaprl notranja vrata in zdaj začul, kako sta možaka iz vseh pljuč obenem drug proti drugemu rjovela: »Ali me ne slišite? Za božjo voljo, ali me res ne slišite?«

Ko so pa zdaj njuni glasovi doneli kot grom, sta umolknila ter buljila drug v drugega.

»Gospoda, kaj se je pa vendar zgodilo?«

Egon ju namreč še zdaj ni razumel in hudo ga je begala misel, da sta znorela.